

Udsatte unge i Næstved

Hvem er de unge uden job og uddannelse i 2019

Iben Bolvig

VIVE

Udsatte unge i Næstved – Hvem er de unge uden job og uddannelse i 2019

© VIVE og forfatteren, 2022

e-ISBN: 978-87-7119-964-2

Forsidefoto: John Molloy/VIVE

Projekt: 301927

Finansiering: Næstved Kommune

VIVE – Viden til Velfærd

Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd

Herluf Trolles Gade 11, 1052 København K

www.vive.dk

VIVEs publikationer kan frit citeres med tydelig kildeangivelse.

VIVE

DET NATIONALE FORSKNINGS-
OG ANALYSECENTER FOR VELFÆRD

Forord

Dette notat er udarbejdet i forbindelse med Næstved Kommunes budget-temaanalyse om unge uden job og uddannelse og har til formål at kvalificere kommunens fremadrettede arbejde med målgruppen. Resultaterne af analysen har desuden været præsenteret ved to temadrøftelser blandt kommunens politikere og blandt nøglepersoner i forvaltningen.

Analysen er udarbejdet efter de samme metoder, der blev anvendt i Kapitel 3 i Bolvig m. fl. (2019), og metoderne uddybes derfor ikke i indeværende notat. Ved interesse for de metodiske valg henvises til ovenstående rapport. Analysen baseres på data fra Danmarks Statistik over alle unge 18-27-årige i Danmark, men i præsentationen af analyse-resultaterne fokuseres primært på de unge fra Næstved.

Notatet er skrevet af seniorforsker Iben Bolvig, som også har gennemført alle de bagvedliggende analyser. Iben har fået god assistance i dataarbejdet fra studentervedhjælper Matvei Andersen.

Notatet er opbygget som følger: I kapitel 1 udvælges målgruppen af unge i Næstved uden job og uddannelse, og målgruppe størrelsen sammenholdes med sammenligningskommuner og niveauet på landsplan. I kapitel 2 præsenteres baggrundskarakteristika for målgruppen, og disse sammenlignes med kommunens øvrige unge. I kapitel 3 undersøges, hvilke faktorer der har størst betydning for, at de unge i kommunen lander i gruppen uden job og uddannelse. I kapitel 4 sammenholdes ovenstående tal med tilsvarende tal for sammenligningskommunerne og på landsplan, og endelig præsenteres en analyse af flyttemønstre for målgruppen i kapitel 5.

Hans Hummelgaard

Forsknings- og analysechef for VIVE Effektmåling

Indhold

Sammenfatning	5
1 Udvælgelse af målgruppen	7
2 Målgruppen i forhold til andre unge i Næstved	9
2.1 Uddannelse.....	10
2.2 Helbred.....	12
2.3 Grundskole.....	15
2.4 Sociale sager	18
2.5 Arbejdsmarked	20
3 Hvilke faktorer har størst betydning?	22
3.1 Betydningen af forskellige grupper af risikofaktorer	22
3.2 Ramevilkårenes betydning for andelen af unge i NEET-gruppen i Næstved	24
3.3 Sammenhæng med de enkelte risikofaktorer	26
4 Mønstre for de unge NEET i Næstved sammenlignet med landsplan og for K3-kommunerne.....	29
4.1 Estimering af risikofaktorer i model med flere risikofaktorer.....	32
5 Flyttemønstre.....	35
Litteratur	38
Bilag 1	39

Sammenfatning

Nærværende notat har til formål at kortlægge gruppen af udsatte unge uden job og uddannelse (herefter NEET) i Næstved Kommune med fokus på deres udfordringer set fra et beskæftigelsesperspektiv. Kortlægningen tager udgangspunkt i en række karakteristika om den unge, bl.a. om forældrene, resultater fra grundskolen, helbred og sociale sager. De unge i NEET-gruppen i Næstved sammenlignes med tilsvarende unge i Næstveds sammenligningskommuner (Køge, Slagelse og Holbæk, herefter K3) samt på landsplan. Endelig ses på målgruppens flyttemønstre ud og ind i kommunen.

Af analysen fremgår det, at de unge i NEET-gruppen i Næstved udgør 5,7 % af alle 18-27-årige. Det er en højere andel, end vi ser på landsplan (4,5 %), men en lavere andel end i K3-kommunerne (6,3 %).

De unge i NEET-gruppen er kendetegnet ved at have haft mere skolefravær og mere specialundervisning i grundskolen end de øvrige unge. De har i lavere grad deltaget i afgangsprøven, og dem, der har, har et lavere karaktergennemsnit. Desuden har en større andel haft påbegyndt en ungdomsuddannelse, som de igen er droppet ud af. En større andel har modtaget dom for en lovovertrædelse (35 % mod 22 %), de har i højere grad fået en forebyggende social foranstaltning (31 % mod 9 %) eller været anbragt uden for hjemmet (15 % mod 3 %). Til gengæld har 60 % mod 30 % af de øvrige unge aldrig haft et fritidsjob, inden de fyldte 18 år. De unge i NEET-gruppen har desuden haft mere kontakt med sundhedsvæsenet og har i langt højere grad funktionsnedsættende diagnoser. Eksempelvis har 43 % en psykisk diagnose mod 14 % af de øvrige unge.

Med hensyn til de unge i NEET-gruppens forældre, så viser analysen, at de er yngre, har kortere uddannelser, lavere kontakt med arbejdsmarkedet og mere kontakt med sundhedsvæsenet.

Manglende deltagelse i afgangsprøven, drop-ud af ungdomsuddannelse og kontakt med det psykiatriske system er blandt de risikofaktorer, der har stærkest sammenhæng med sandsynligheden for at lande i NEET-gruppen. Ud af 10 potentielle risikofaktorer har 97 % af de unge i NEET-gruppen minimum én af disse, mens 83 % har minimum to – det samme gælder kun for 35 % af de øvrige unge.

Når vi sammenholder de risikofaktorer, der beskriver unge NEET i Næstved med unge NEET i de tre sammenligningskommuner, så finder vi kun få forskelle. I Næstved har færre i NEET-gruppen indvandrerbaggrund, og vi finder ingen forskel mellem NEET og ikke-NEET i forhold til herkomst, som vi ellers ser på landsplan. Desuden finder vi færre i NEET-gruppen i Næstved, der har fået en forebyggende foranstaltning, og færre, der har modtaget specialundervisning i normalklasse, og karaktergennemsnittet blandt NEET i Næstved er tillige lavere end på landsplan. For disse tre faktorer gælder dog det samme mønster for ikke-NEET-gruppen, og der er således ikke noget, der tyder på, at NEET-gruppen i Næstved opstår på baggrund af andre risikofaktorer end i resten af landet. En af de faktorer, der dog varierer, er andelen, der har deltaget i Særlig Tilrettelagt Uddannelse (STU). Her ses en betydeligt større andel blandt Næstveds unge i NEET-gruppen end på landsplan (22 % mod 14 %). Dette niveau svarer dog til det, man ser i K3-kommunerne (20 %).

Endelig viser analysen af flyttemønstrene, at Næstved Kommune hører til blandt de 45 kommuner, som oplever netto-tilflytning af unge i NEET-gruppen (dvs. der bor flere unge, der tilhører NEET-gruppen i kommunen nu, end der gjorde, da de var 15 år) og en netto-raflytning af unge i ikke-NEET (dvs. der bor færre unge, der tilhører ikke-NEET gruppen i kommunen nu, end der gjorde, da de var 15 år). Desuden viser analysen, at knap halvdelen af unge i NEET-gruppen i Næstved boede i kommunen, da de blev født.

1 Udvalgelse af målgruppen

Denne analyse omhandler de unge i Næstved Kommune, der oplever langvarig ledighed og ikke har en kompetencegivende uddannelse. Udgangspunktet for analysen er de unges situation i 2019, og Tabel 1.1 viser to forskellige målgruppedefinitioner for de unge uden job og uddannelse. For begge målgruppedefinitioner er følgende punkter opfyldt:

- er 18-27 år i 2019
- har ikke opnået uddannelse ud over grundskole eller gymnasial uddannelse¹
- har ikke har været indskrevet på nogen uddannelse i løbet af 2019
- har ikke modtaget SU i 2019
- er kommet til landet inden 15-årsalderen
- har ikke været bosat uden for Danmark i 2019
- har modtaget offentlig forsørgelse i 2019
- har ikke modtaget førtidspension som 18-årig.

For målgruppe 1 gælder det desuden, at de ikke har haft nogen beskæftigelse i løbet af 2019, mens det for målgruppe 2 gælder, at de godt må have haft op til 25 ugers beskæftigelse i løbet af 2019. Ved at udvide målgruppen til at inkludere unge, der har haft nogen beskæftigelse i løbet af 2019, inkluderer vi også de unge, der har haft sparsom kontakt til arbejdsmarkedet ud fra en betragtning om, at dette er en bekymrende målgruppe allerede efter et halvt år uden job eller uddannelse. På trods af forskellige definitioner betegnes målgruppen af unge uden job og uddannelse ofte for NEET, og denne betegnelse vil vi også anvende om begge målgrupper i den resterende del af notatet.²

Tabel 1.1 Definition af unge NEET i Næstved i 2019

Målgr.	Definition i forhold til beskæftigelse	Næstved		K3	Lands-gennemsnit
		Antal	Andel	Andel	Andel
1	Ingen uddannelse og ingen job i 2019	418	4,4 %	5,1 %	3,6 %
2	Ingen uddannelse og mindre end et halvt års arbejde i 2019	537	5,7 %	6,3 %	4,5 %

Note: K3 står for de tre sammenligningskommuner, Køge, Slagelse og Holbæk, der sammen med Næstved er en del af K4-kommunerne.

Kilde: Egne beregninger på data fra Danmarks Statistik.

Det fremgår af Tabel 1.1, at andelen af unge, der tilhører NEET-målgruppen er en smule højere i Næstved end på landsplan. Dette gælder for begge definitioner af målgruppen. I resten af notatet vil definition 2 danne udgangspunkt for målgruppen af unge NEET i Næstved. Det vil sige, at der indgår 537 unge 18-27-årige i målgruppen af NEET i Næstved, hvilket udgør 5,7 % af alle unge i alderen 18-27 år i Næstved i 2019.

¹ Det betyder bl.a., at unge med færdiggjort erhvervsuddannelse ikke indgår.

² NEET står for Not in Employment, Education or Training og er en international betegnelse for inaktive unge uden uddannelse. Læs mere om definitionen af NEET i bl.a.: Bolvig, Iben; Tine Jeppesen, Helle Bendix Kleif, Jeanette Østergaard, Ane Iversen, Nichlas Brods Lips, Niels Lykke Jensen og Jonas Thodsen (2019): Unge uden job og uddannelse – hvor mange, hvorfra, hvorhen og hvorfor? København: VIVE – Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd.

Boks 1.1 Datagrundlag: registerdata på individniveau

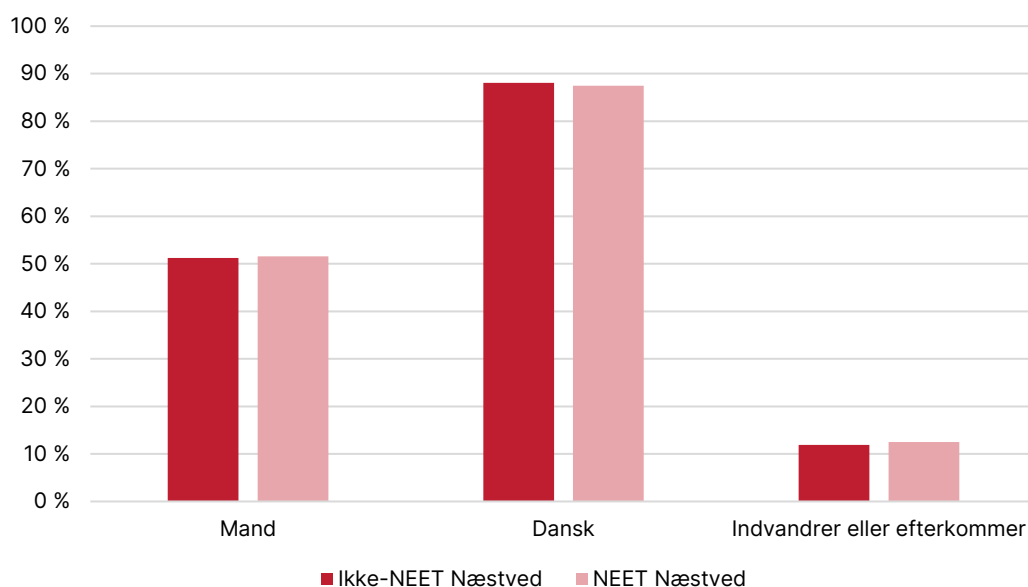
Vi identificerer NEET-gruppen på baggrund af data fra en række offentlige registre, der indsamles af Danmarks Statistik. Dette dækker bl.a. registre over de unges uddannelse, erhvervsindkomst og brug af offentlige overførsler. 2019 er det seneste år for, hvilke data der er tilgængelige, og vi identificerer derfor NEET-gruppen på baggrund af de oplysninger, vi har om de unge i 2019.

Når vi senere sammenligner de unge i NEET-gruppen med andre unge i Næstved og på landsplan, ser vi også tilbage på de unges opvækst og kobler derfor 2019-data med registerdata fra tidligere år i de unges liv i og uden for Næstved.

2 Målgruppen i forhold til andre unge i Næstved

Nedenfor præsenteres en række figurer, der viser gennemsnit og procentvis fordeling på en række faktorer for de 537 NEET-unge i Næstved sammenholdt med de øvrige unge i Næstved. Hvis andelen blandt ikke-NEET-unge i Næstved adskiller sig signifikant fra den blandt NEET-unge i Næstved, vil den pågældende søjle være skraveret.³

Figur 2.1 Baggrundskarakteristika – procentvis fordeling blandt NEET-unge og øvrige unge i Næstved Kommune

Note: NEET-unge Næstved defineres som de 537 unge (18-27-årige) i Næstved, der i 2019 ikke har været i gang med nogen uddannelse, har modtaget offentlig forsørgelse og maksimalt har været i beskæftigelse i halvdelen af året (se definition i sammenfatningen). Ikke-NEET Næstved er alle øvrige unge (18-27-årige) i kommunen (antal = 8.890).

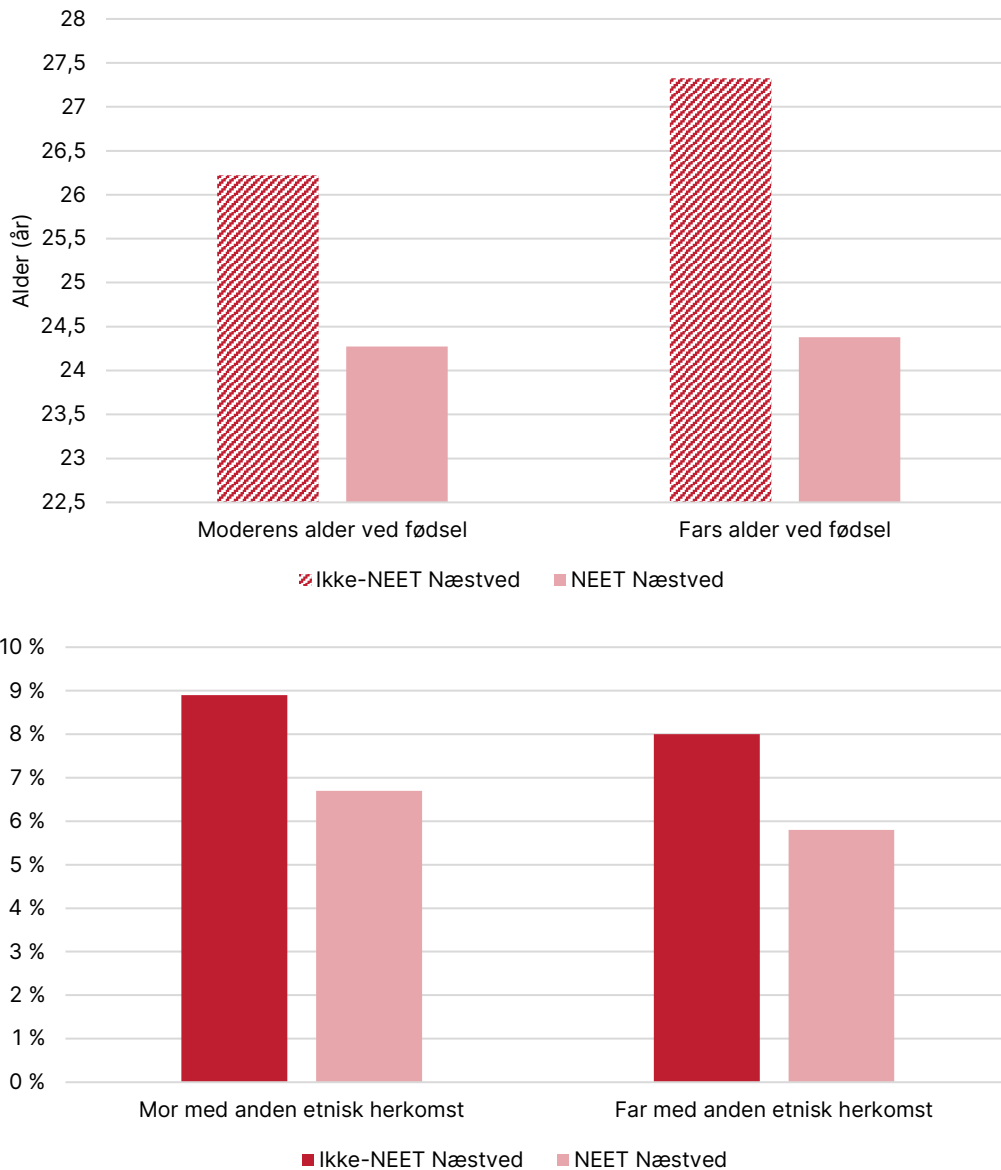
Kilde: Egne beregninger baseret på data fra Danmarks Statistik.

Det fremgår af figuren, at der ikke findes en overrepræsentation af unge med indvandrerbaggrund blandt NEET-unge i Næstved, selvom tidligere analyser har vist, at unge indvandrere er overrepræsenteret blandt NEET-unge (se bl.a. Bolvig m.fl. (2019)⁴). Af Figur 2.2 fremgår det ligefrem, at andelen af forældre med indvandrerbaggrund er mindre blandt NEET-unge end blandt andre unge, men denne forskel er dog ikke statistisk signifikant. Af samme figur ses det til gengæld, at forældrene i gennemsnit var 2-3 år yngre, da de fik de unge i NEET-gruppen, end forældrene til andre unge var på fødselstidspunktet.

³ Med *signifikant* menes, at forskellen mellem de to gennemsnit er større end det, man kan tilskrive statistisk tilfældighed. Vi anvender her 95 % signifikansniveau.

⁴ Bolvig, Iben; Tine Jeppesen, Helle Bendix Kleif, Jeanette Østergaard, Ane Iversen, Nichlas Brods Lips, Niels Lykke Jensen og Jonas Thodsen (2019): Unge uden job og uddannelse – hvor mange, hvorfra, hvorhen og hvorfor? København: VIVE – Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd.

Figur 2.2 Forældrenes baggrund – gennemsnitsalder og andel med anden etnisk herkomst blandt forældre til hhv. NEET-unge og øvrige unge i Næstved Kommune.

Note: NEET Næstved defineres som de 537 unge (18-27-årige) i Næstved, der i 2019 ikke har været i gang med nogen uddannelse, har modtaget offentlig forsørgelse og maksimalt har været i beskæftigelse i halvdelen af året (se definition i sammenfatningen). Ikke-NEET Næstved er alle øvrige unge (18-27-årige) i kommunen (antal = 8.8890).

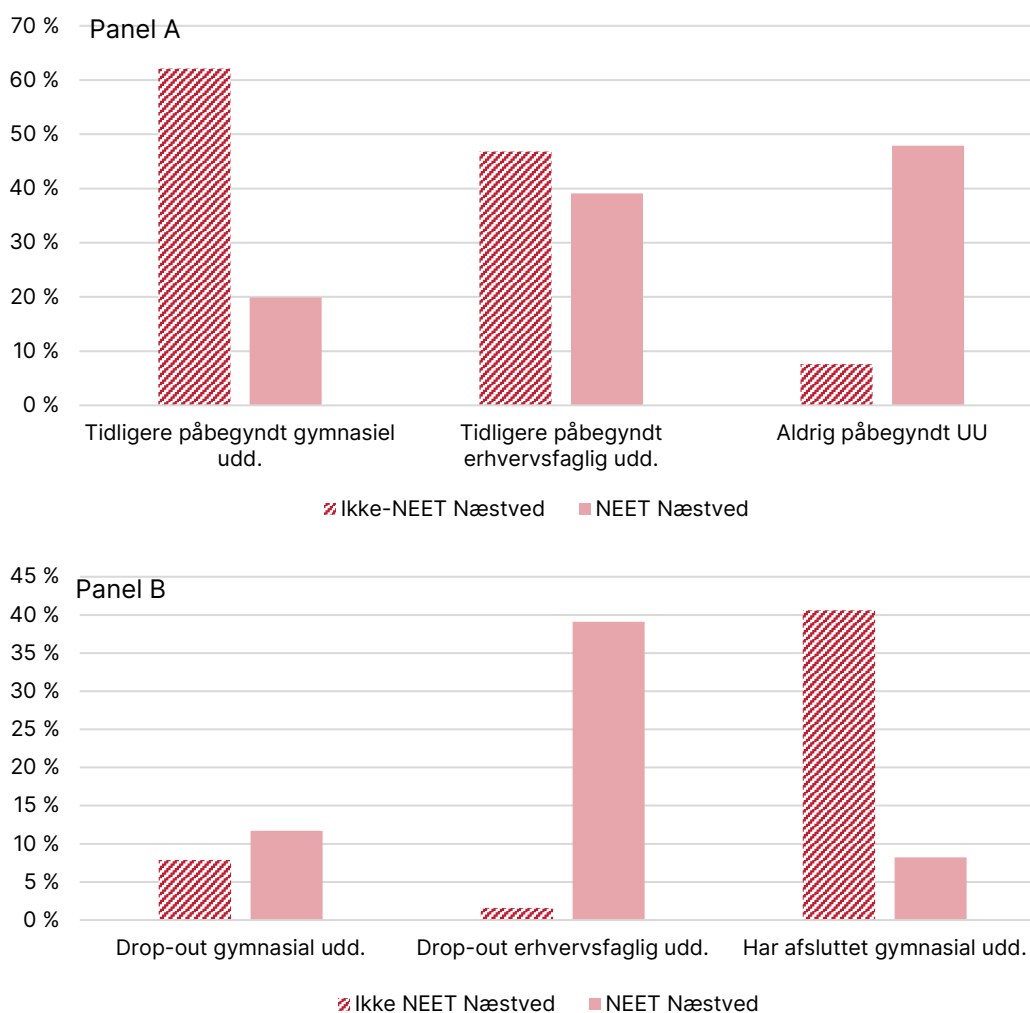
Kilde: Egne beregninger baseret på data fra Danmarks Statistik.

2.1 Uddannelse

I Figur 2.3 præsenteres de unges uddannelseshistorik, og som det fremgår har betydeligt færre unge i NEET-gruppen tidligere påbegyndt en gymnasial uddannelse (20 %) end blandt de øvrige unge i kommunen (60 %). Forskellen er betydelig lavere, når vi ser på dem, der har haft påbegyndt en erhvervsfaglig uddannelse (39 % blandt NEET mod 48 % i resten af kommunen), men forskellen er dog stadig signifikant. I alt har omkring 50 %

af de unge NEET i Næstved aldrig påbegyndt en ungdomsuddannelse. Disse andele svarer helt til niveauet blandt unge NEET på landsplan (se afsnit 4). Af panel B i samme figur fremgår det, hvor stor en andel der er droppet ud af tidligere påbegyndte uddannelser. Da definitionen af NEET-gruppen bl.a. er, at de ikke har gennemført en kompetencegivende uddannelse, så er alle de unge i NEET-gruppen, der har påbegyndt en erhvervsfaglig uddannelse, også droppet ud igen, dvs. næsten 40 % af de unge i NEET. Til gengæld kan unge, der har gennemført en gymnasial uddannelse godt indgå i NEET-gruppen, men selvom kun knap 20 % har påbegyndt en gymnasial uddannelse, så er over 10 % droppet ud igen, hvilket betyder, at mindre end 10 % af de unge i NEET-gruppen i Næstved har gennemført en gymnasial uddannelse. Disse tal svarer fuldstændigt til tallene på landsplan.

Figur 2.3 Uddannelseshistorik – procentvis fordeling af unge i Næstved med påbegyndte ungdomsuddannelser (Panel A) og drop-ud af ungdomsuddannelser (Panel B)

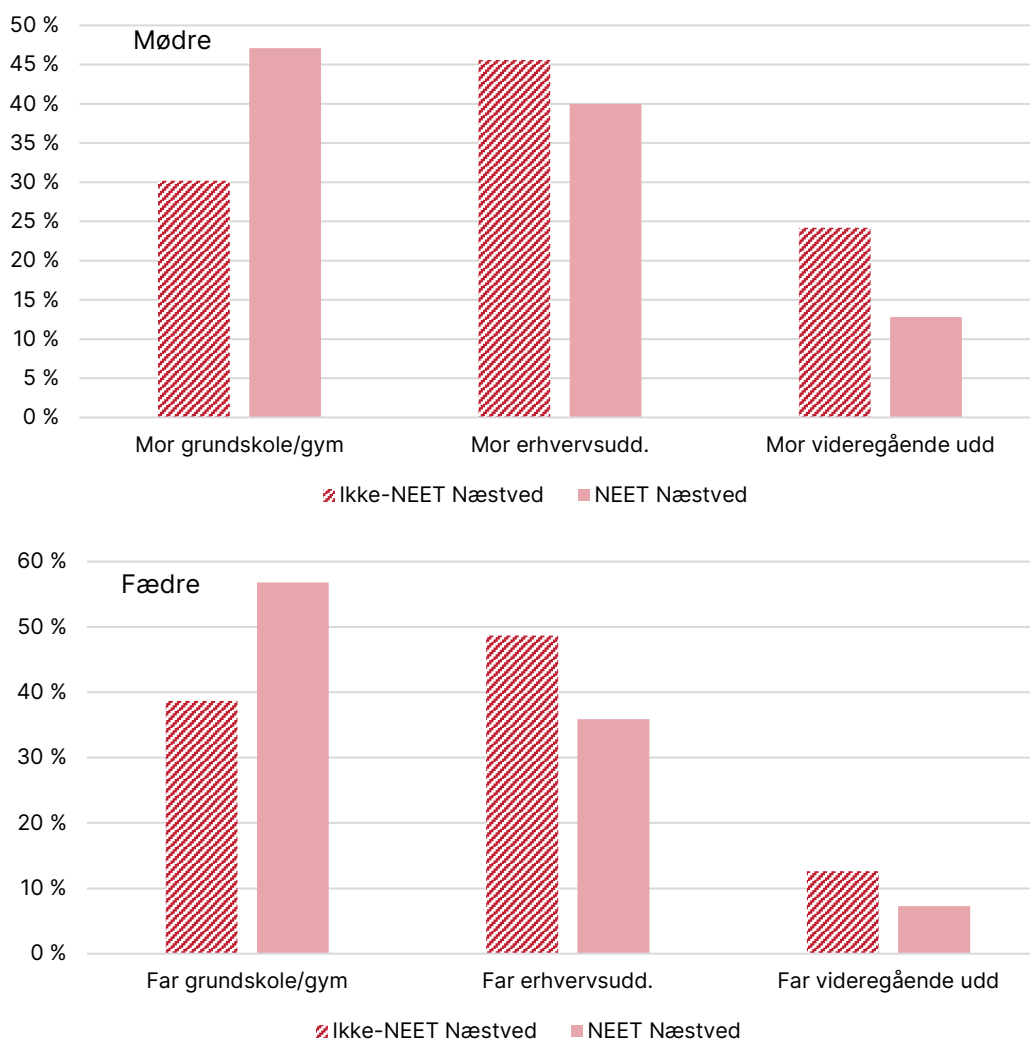

Note: NEET Næstved defineres som de 537 unge (18-27-årige) i Næstved, der i 2019 ikke har været i gang med nogen uddannelse, har modtaget offentlig forsørgelse og som maksimalt har været i beskæftigelse i halvdelen af året (se definition i sammenfatningen). Ikke-NEET Næstved er alle øvrige unge (18-27-årige) i kommunen (antal=8.8890).

Kilde: Egne beregninger baseret på data fra Danmarks Statistik.

Ser vi på forældrenes uddannelsesniveau i Figur 2.4, så fremgår det, at forældrene til de unge i NEET-gruppen har lavere uddannelsesniveau. 47 % af mødrene og 57 % af fædrene har ikke en højere uddannelse end grundskole eller gymnasial uddannelse. Blandt forældre til de øvrige unge gælder det samme kun for hhv. 30 % og 39 %. Det fremgår desuden, at forældrene til NEET-gruppen både har lavere grad af erhvervsuddannelse og lavere grad af videregående uddannelse.

Figur 2.4 Forældrenes uddannelse – procentvis fordeling af forskellige uddannelsesniveauer for mødre og fædre til hhv. NEET- og ikke-NEET-unge i Næstved.

Note: NEET Næstved defineres som de 537 unge (18-27-årige) i Næstved, der i 2019 ikke har været i gang med nogen uddannelse, har modtaget offentlig forsørgelse og maksimalt har været i beskæftigelse i halvdelen af året (se definition i sammenfatningen). Ikke-NEET Næstved er alle øvrige unge (18-27-årige) i kommunen (antal=8.8890).

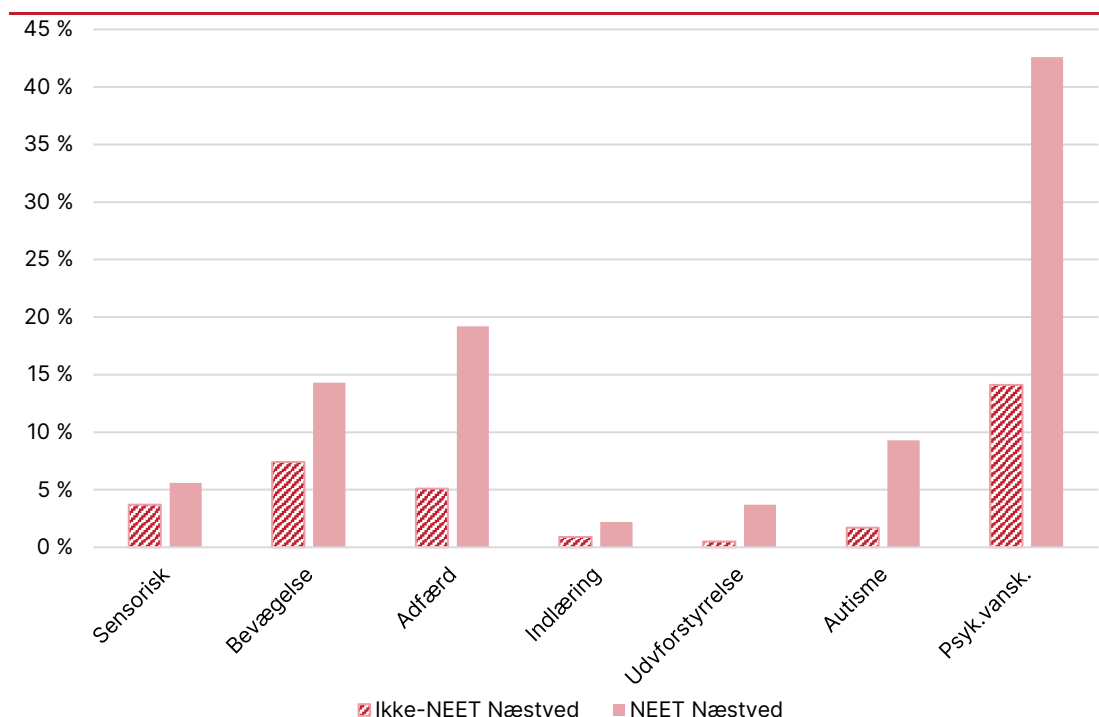
Kilde: Egne beregninger baseret på data fra Danmarks Statistik.

2.2 Helbred

Baseret på diagnoser registreret i forbindelse med kontakt med sygehusvæsenet (psykiatrisk og somatisk) kan vi opgøre andelen af unge, der på et tidspunkt er registreret med en række udvalgte diagnoser, der alle til en vis grad er funktionsnedsættende, samt

en række psykiatriske diagnoser, der er samlet under betegnelsen Psykiske vanskeligheder⁵. Andelen af unge med en af de givne diagnoser er angivet i Figur 2.5. Som det fremgår, er andelen af unge med en diagnose signifikant højere blandt unge i NEET-gruppen, og forskellen er særlig tydelig blandt unge, der på et tidspunkt er blevet diagnosticeret med psykiske vanskeligheder. Her er andelen næsten tre gange så stor blandt de unge i NEET som blandt ikke NEET, og samlet udgør de over 40 % af alle unge i NEET-gruppen. Dertil kommer unge med adfærdsforstyrrelser (herunder ADHD), som udgør næsten 20 % af gruppen, samt unge med funktionsnedsættelse i bevægelsesapparatet (herunder bl.a. muskelsvind, sklerose og epilepsi), som udgør knap 15 % af gruppen.

Figur 2.5 Diagnoser – procentvise andele af unge i NEET-gruppen og ikke-NEET-gruppen i Næstved med forskellige typer funktionsnedsættende diagnoser

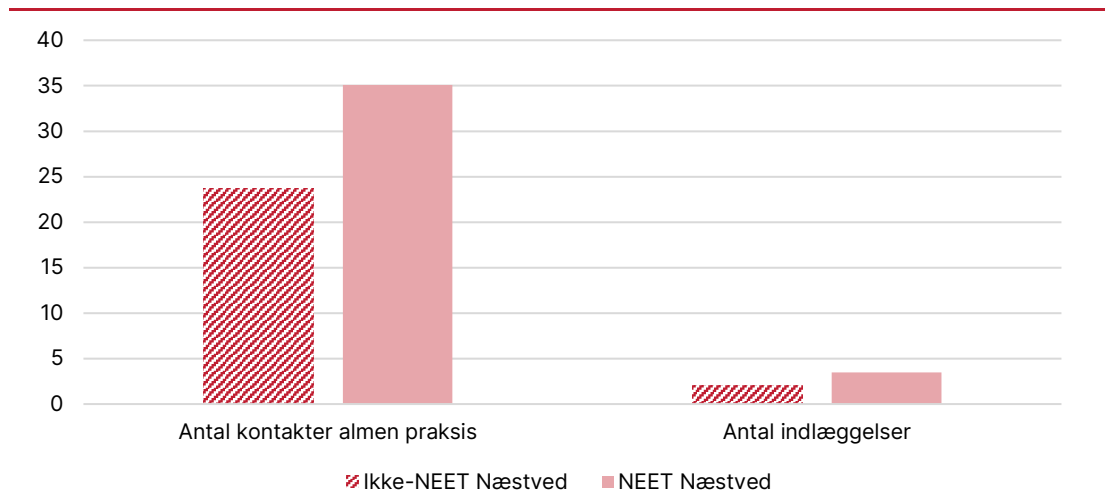
Note: NEET Næstved defineres som de 537 unge (18-27-årige) i Næstved, der i 2019 ikke har været i gang med nogen uddannelse, har modtaget offentlig forsørgelse og maksimalt har været i beskæftigelse i halvdelen af året (se definition i sammenfatningen). Ikke-NEET Næstved er alle øvrige unge (18-27-årige) i kommunen (antal = 8.8890).

Kilde: Egne beregninger baseret på data fra Danmarks Statistik.

Men det er ikke kun i forhold til diagnoser, at NEET-gruppen adskiller sig fra ikke-NEET-gruppen. Det gælder også antallet af kontakter med sundhedsvæsenet, herunder almen praksis. Af Figur 2.6 fremgår det, at de unge i NEET-gruppen i gennemsnit har haft 35 kontakter med almen praksis i de seneste tre år. Dette niveau svarer til gennemsnittet for NEET på landsplan (se afsnit 4). Til sammenligning har de øvrige unge i gennemsnit haft 24 kontakter.

⁵ Inndeling i de forskellige diagnoser er baseret på inddelingen brugt i Socialpolitisk redegørelse (2019). Psykiske vanskeligheder inkluderer ICD-diagnosekoderne DF1-DF6, der dækker over forstyrrelser af personlighedsstruktur, spiseforstyrrelser, angst, depression, bipolare lidelser, skizofreni, psykiske lidelser pga. rusmidler (se <https://www.dst.dk/da/Statistik/dokumentation/Times/forebyggelsesregistret/adiag>).

Figur 2.6 Antal kontakter med sundhedsvæsenet i perioden 2016-18 blandt unge i NEET-gruppen og ikke-NEET-gruppen i Næstved.

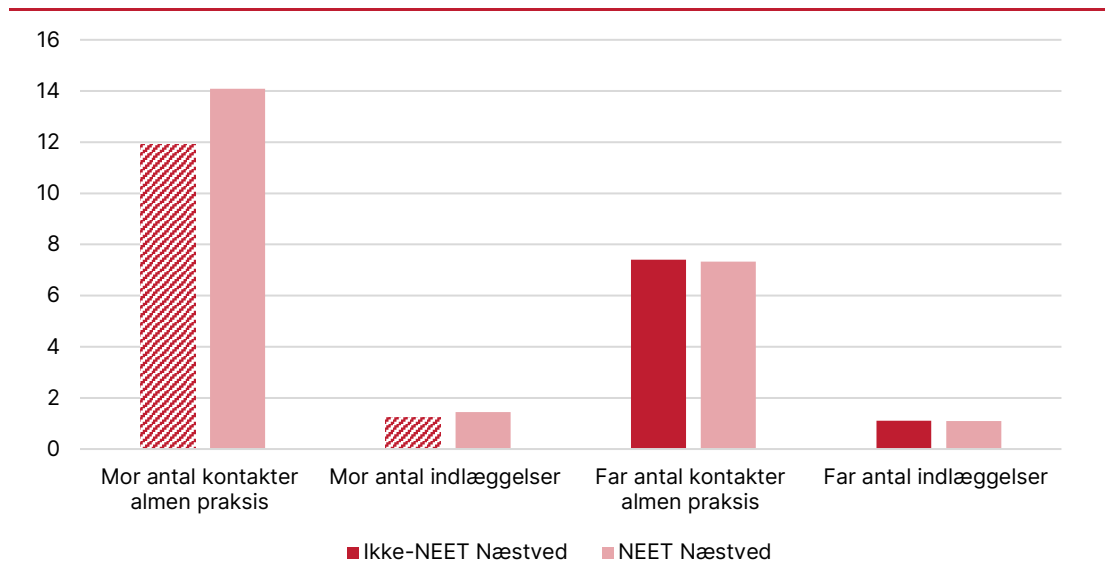

Note: NEET Næstved defineres som de 537 unge (18-27-årige) i Næstved, der i 2019 ikke har været i gang med nogen uddannelse, har modtaget offentlig forsørgelse og som maksimalt har været i beskæftigelse i halvdelen af året (se definition i sammenfatningen). Ikke-NEET Næstved er alle øvrige unge (18-27-årige) i kommunen (antal = 8.8890).

Kilde: Egne beregninger baseret på data fra Danmarks Statistik.

Når vi ser på forældrenes kontakter med sundhedsvæsenet, så er forskellen noget mindre. Mødrene til unge i NEET-gruppen har godt nok signifikant mere kontakt med almen praksis, men forskellen er kun to kontakter på tre år.

Figur 2.7 Forældrenes kontakt til sundhedsvæsenet i perioden 2016-18 blandt forældre til unge i NEET-gruppen og ikke-NEET-gruppen i Næstved.

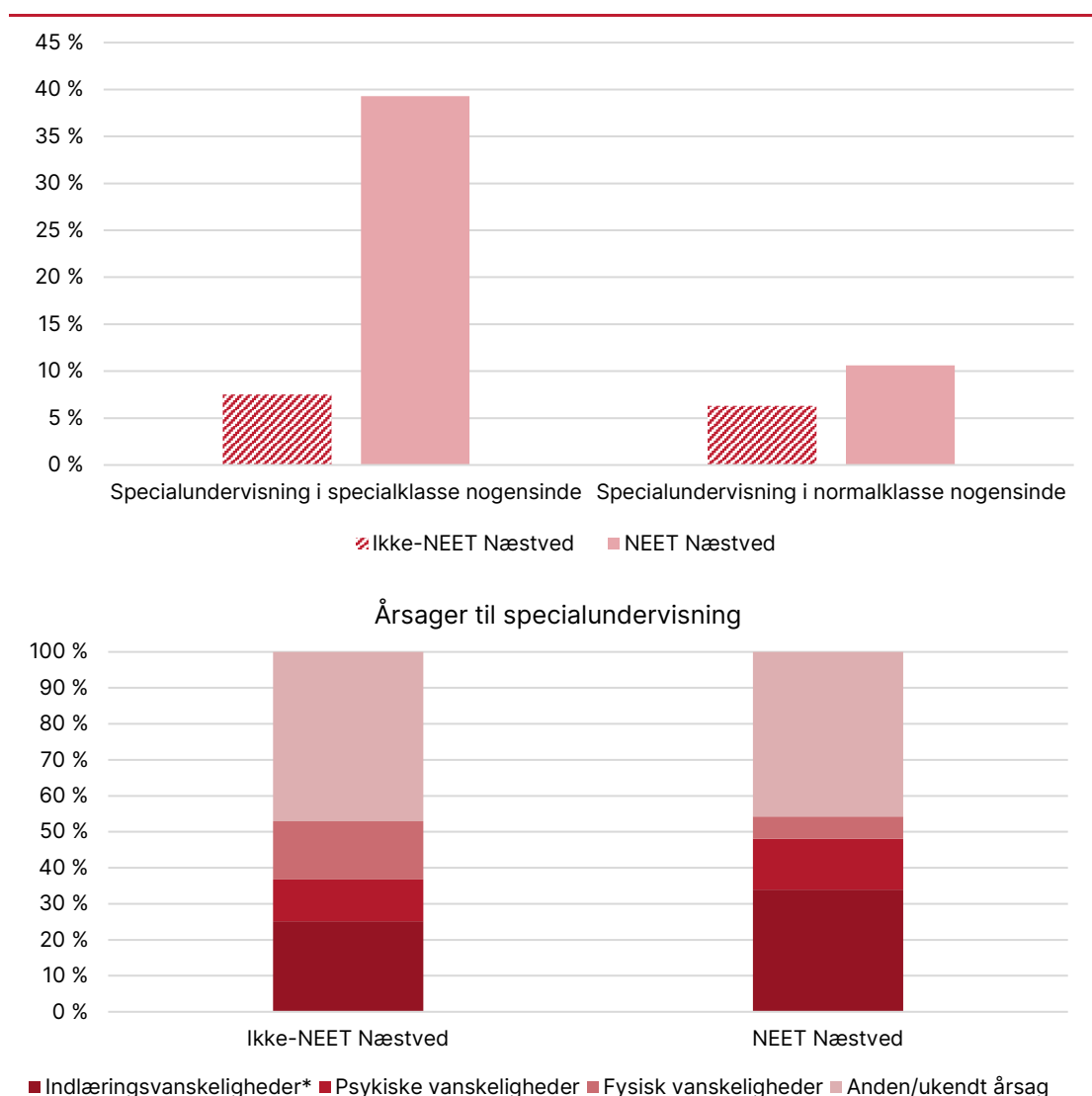
Note: NEET Næstved defineres som de 537 unge (18-27-årige) i Næstved, der i 2019 ikke har været i gang med nogen uddannelse, har modtaget offentlig forsørgelse og maksimalt har været i beskæftigelse i halvdelen af året (se definition i sammenfatningen). Ikke-NEET Næstved er alle øvrige unge (18-27-årige) i kommunen (antal=8.8890).

Kilde: Egne beregninger baseret på data fra Danmarks Statistik.

2.3 Grundskole

Når vi ser på de unges færden i grundskolen, så ser vi store forskelle mellem de unge i NEET-gruppen og de øvrige unge. Af Figur 2.8 fremgår det for eksempel, at næsten 40 % har modtaget undervisning i specialklasse, og at yderligere 10 % har modtaget specialundervisning i normalklasse. For øvrige unge ligger andelen lige over 5 % for begge typer undervisning. Af den nederste del af figuren fremgår det, at der er en større andel blandt de unge NEET, der har modtaget specialundervisning, som har modtaget den pga. psykiske og indlæringsvanskeligheder, mens de øvrige unge i højere grad har modtaget den pga. fysiske vanskeligheder.

Figur 2.8 Specialundervisning i grundskolen – procentvise andele blandt unge i NEET-gruppen og ikke-NEET-gruppen samt fordelingen af årsager blandt de unge, der har modtaget specialundervisning

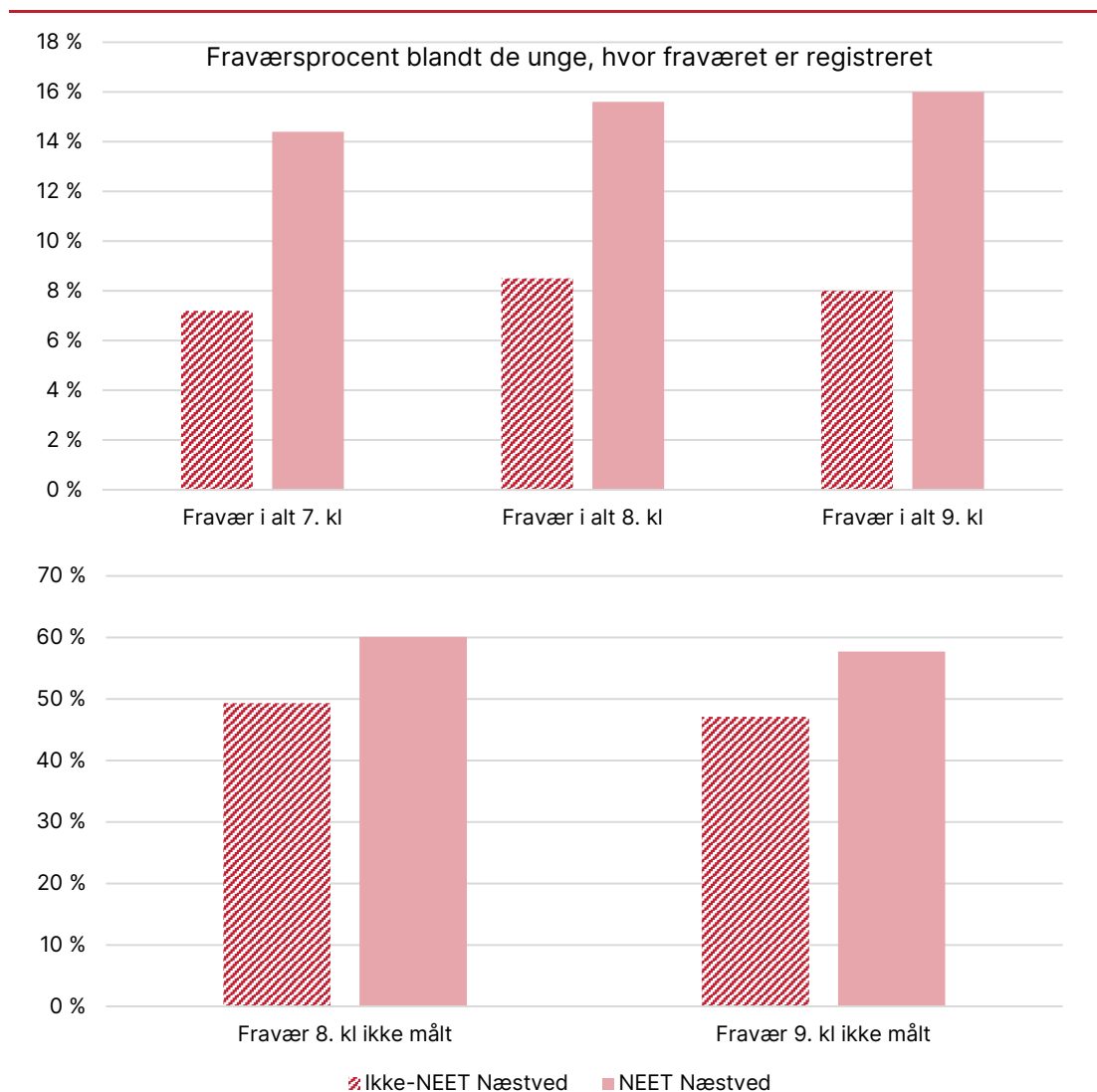

Note: NEET Næstved defineres som de 537 unge (18-27-årige) i Næstved, der i 2019 ikke har været i gang med nogen uddannelse, har modtaget offentlig forsørgelse og maksimalt har været i beskæftigelse i halvdelen af året (se definition i sammenfatningen). Ikke-NEET Næstved er alle øvrige unge (18-27-årige) i kommunen (antal = 8.8890). * Indlæringsvanskeligheder inkluderer bl.a. udviklingshæmning.

Kilde: Egne beregninger baseret på data fra Danmarks Statistik.

Figur 2.9 viser skolefravær i udskolingen og heraf fremgår det, at de unge i NEET havde cirka dobbelt så højt fravær i 7., 8. og 9. klasse som de øvrige unge i kommunen. Derudover ser vi nederst i figuren, at der også er en højere tendens til, at NEET-gruppen ikke fik registreret deres skolefravær, da de gik i grundskole.⁶ Da der er en tendens til at elever med skolevægning eller elever i visse specialskoler ikke fik målt deres skolefravær, kan det betyde, at skolefraværet reelt har været højere.

Figur 2.9 Skolefravær i udskolingen blandt unge i NEET-gruppen og ikke-NEET-gruppen

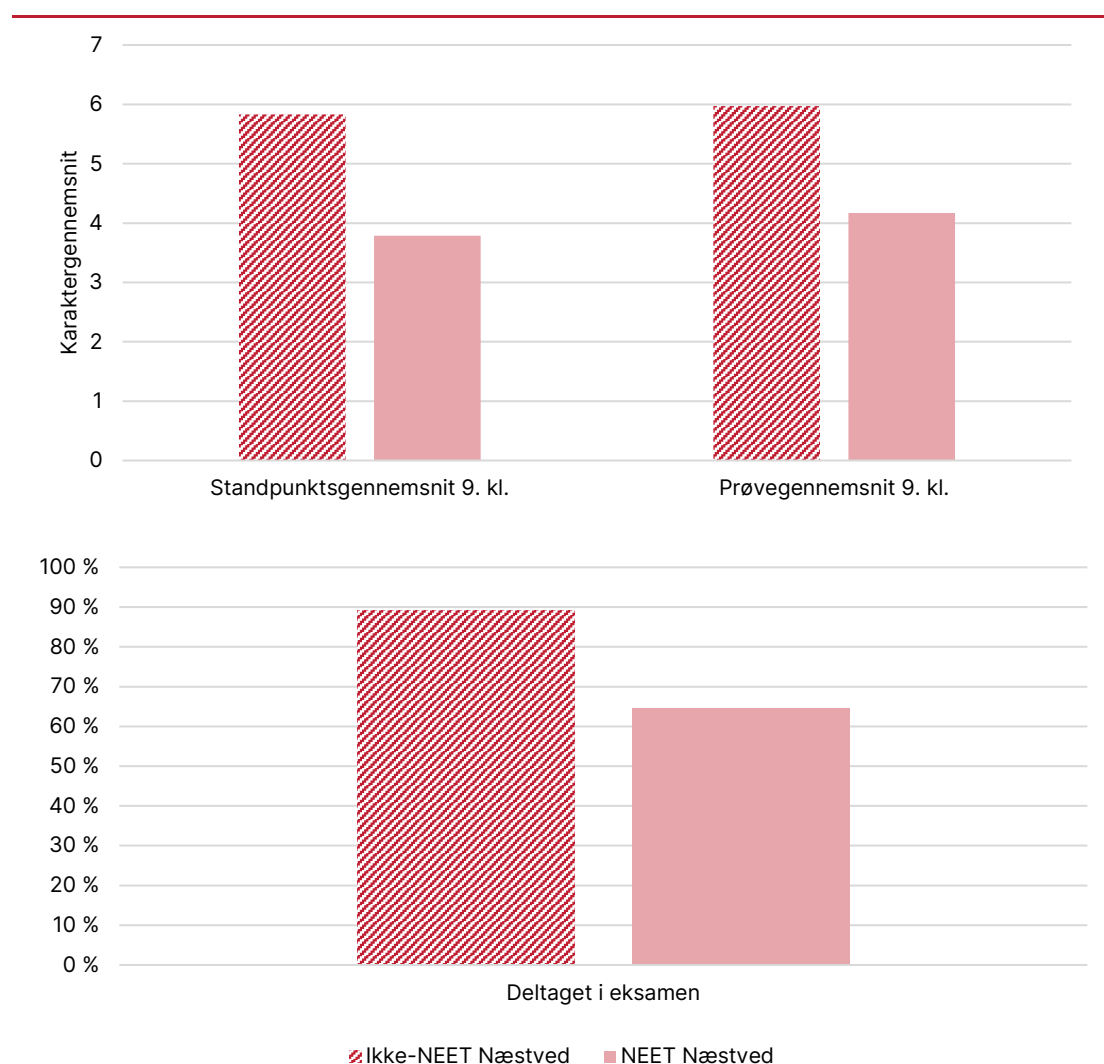
Note: NEET Næstved defineres som de 537 unge (18-27-årige) i Næstved, der i 2019 ikke har været i gang med nogen uddannelse, har modtaget offentlig forsørgelse og maksimalt har været i beskæftigelse i halvdelen af året (se definition i sammenfatningen). Ikke-NEET Næstved er alle øvrige unge (18-27-årige) i kommunen (antal = 8.8890).

Kilde: Egne beregninger baseret på data fra Danmarks Statistik.

⁶ Hvis en elev ikke har registreret skolefravær, så skyldes det som udgangspunkt, at skolen det pågældende år eller for den pågældende klasse ikke har registreret fravær. Vi kender ikke fraværsprocenten for de elever, hvor fraværet ikke er registreret. Derfor indgår de med en dummy for ukendt fravær i analysen. Elever kan til gengæld godt være registreret med nul fraværsgange. De indgår i analysen som alle andre, men med 0 % fravær.

I Figur 2.10 ses de unges gennemsnit ved 9. klasses afgangsprøve. Som det fremgår af figuren, har unge i Næstved i denne periode i gennemsnit haft et karaktergennemsnit omkring 6. For de unge i NEET-gruppen lå gennemsnittet to point lavere på omkring 4 for både standpunktskaracteren og prøvekaracteren. Derudover ser vi nederst i figuren, at kun 65 % af de unge i NEET-gruppen har deltaget i minimum en eksamen ved afgangsprøven. Da det typisk er de elever, der har sværest ved skolen, der bliver fritaget fra eksamen, betyder det, at vi må formode, at karakterforskellen ville være større, hvis alle havde deltaget.

Figur 2.10 9. Klasses afgangseksamen – karaktergennemsnit og procentandel, der har deltaget i eksamen blandt unge i hhv. NEET-gruppen og ikke-NEET-gruppen

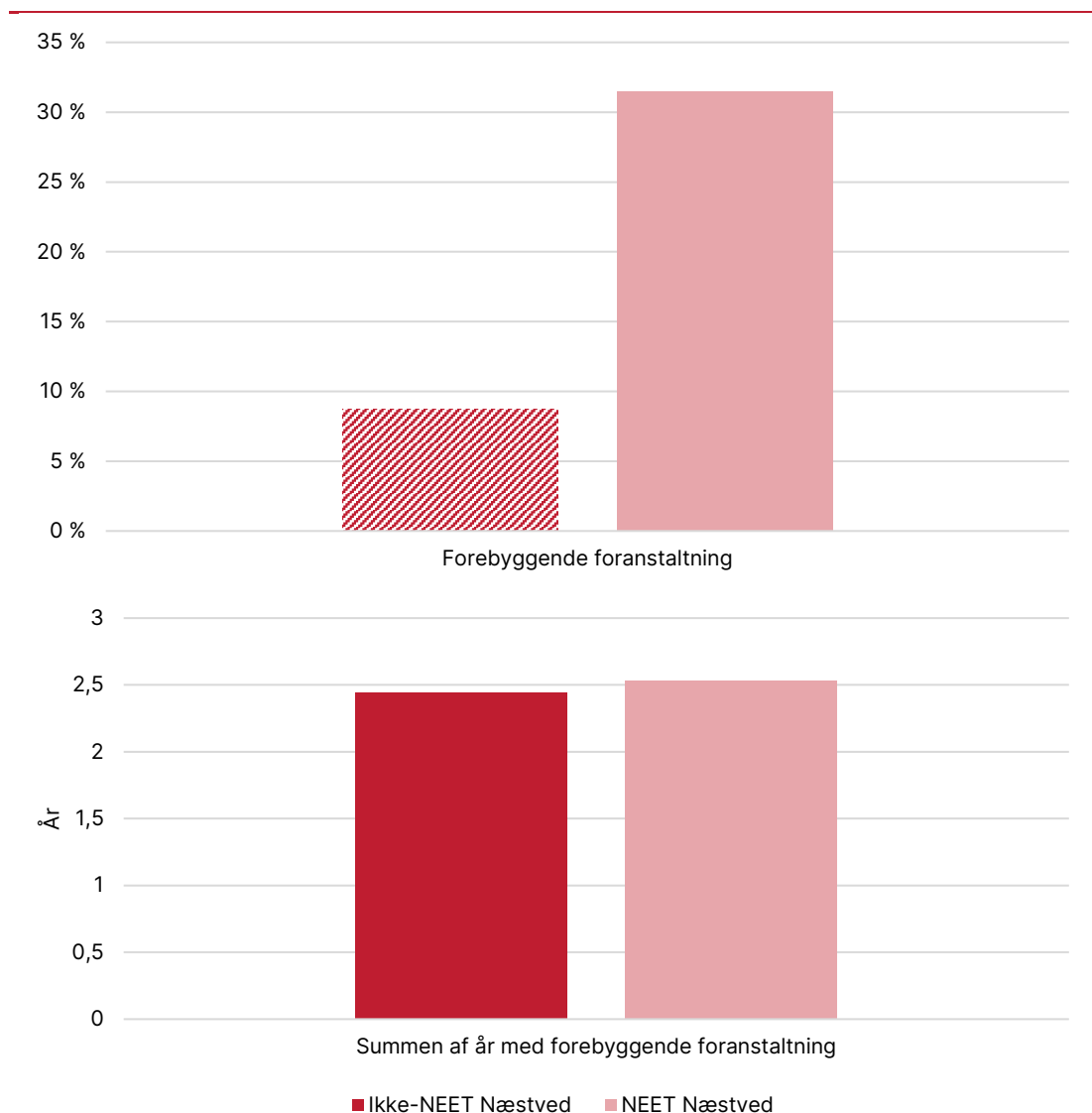
Note: NEET Næstved defineres som de 537 unge (18-27-årige) i Næstved, der i 2019 ikke har været i gang med nogen uddannelse, har modtaget offentlig forsørgelse og maksimalt har været i beskæftigelse i halvdelen af året (se definition i sammenfatningen). Ikke-NEET Næstved er alle øvrige unge (18-27-årige) i kommunen (antal = 8.8890).

Kilde: Egne beregninger baseret på data fra Danmarks Statistik.

2.4 Sociale sager

I dette afsnit ser vi på, hvordan de unge evt. har været i kontakt med de sociale myndigheder i løbet af deres barndom og ungdom. Det fremgår af Figur 2.11, at lidt over 30 % har haft en forebyggende foranstaltning, mens det kun gælder for mindre end 10 % af de øvrige unge. Blandt dem, der har fået en forebyggende foranstaltning, har varigheden af sagen dog været den samme for de to grupper (se nederst i figuren).

Figur 2.11 Forebyggende sociale foranstaltninger – procentvis andel, der på et tidspunkt har modtaget forebyggende foranstaltning, samt omfang af foranstaltningen blandt unge i hhv. NEET-gruppen og ikke-NEET-gruppen i Næstved.

Note: NEET Næstved defineres som de 537 unge (18-27-årige) i Næstved, der i 2019 ikke har været i gang med nogen uddannelse, har modtaget offentlig forsørgelse og maksimalt har været i beskæftigelse i halvdelen af året (se definition i sammenfatningen). Ikke-NEET Næstved er alle øvrige unge (18-27-årige) i kommunen (antal = 8.8890).

Kilde: Egne beregninger baseret på data fra Danmarks Statistik.

De oftest anvendte typer af forebyggende foranstaltninger fremgår af Tabel 2.1, og heraf fremgår det, at de personrettede indsatser været mest anvendt for begge grupper af unge og særligt med en fast kontaktperson som den mest anvendte type.

Tabel 2.1 Typer af forebyggende foranstaltninger for ikke-NEET og NEET-unge i Næstved

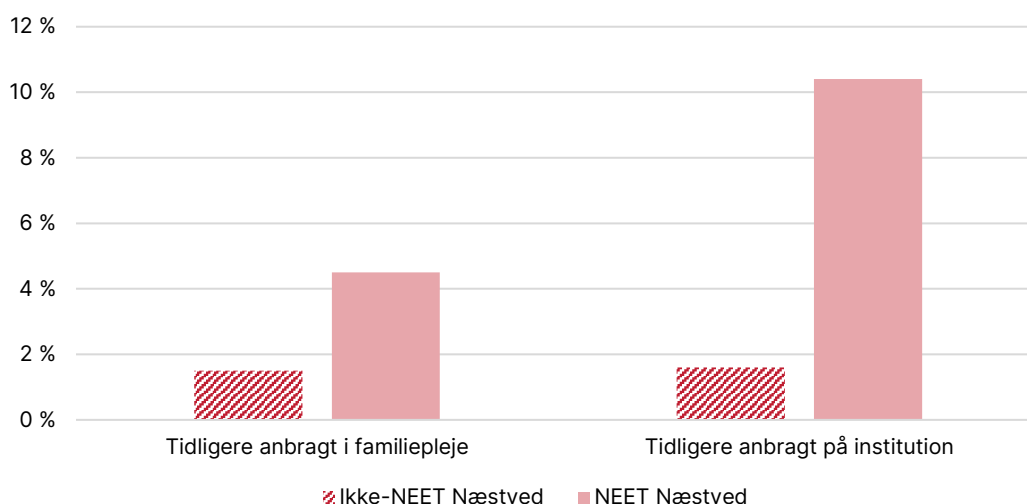
Forebyggende Personrettede foranstaltninger:	Ikke-NEET	NEET
Aflastningsophold for børn/ung med ophold i eget hjem	15 %	15 %
Fast kontakt person	24 %	22 %
Fast kontakt person eller rådgiver for den unge, som ikke er anbragt men er i efterværn	13 %	20 %
Andre forebyggende personrettede foranstaltninger	11 %	10 %
Forebyggende familierettede foranstaltninger:		
Forebyggende indsats ifl. §11 stk. 3	14 %	10 %
Udgifter i forbindelse med foranstaltninger efter §40, stk. 2	7 %	9 %
Andre forebyggende familierettede foranstaltninger	10 %	14 %
Antal	772	169

Note: NEET-unge i Næstved defineres som de 537 unge (18-27-årige) i Næstved, der i 2019 ikke har været i gang med nogen uddannelse, har modtaget offentlig forsørgelse og maksimalt har været i beskæftigelse i halvdelen af året (se definition i sammenfatningen). Ikke-NEET Næstved er alle øvrige unge (18-27-årige) i kommunen (antal = 8.8890).

Kilde: Egne beregninger baseret på data fra Danmarks Statistik.

Af Figur 2.12 fremgår det, at over 14 % af de unge i NEET-gruppen i Næstved har været anbragt – 4 % i familiepleje og 10 % på institution. Det samme gælder for under 3 % af de øvrige unge.

Figur 2.12 Anbringelser – andel af unge i hhv. NEET-gruppen og ikke-NEET-gruppen i Næstved, der på et tidspunkt har været anbragt uden for hjemmet

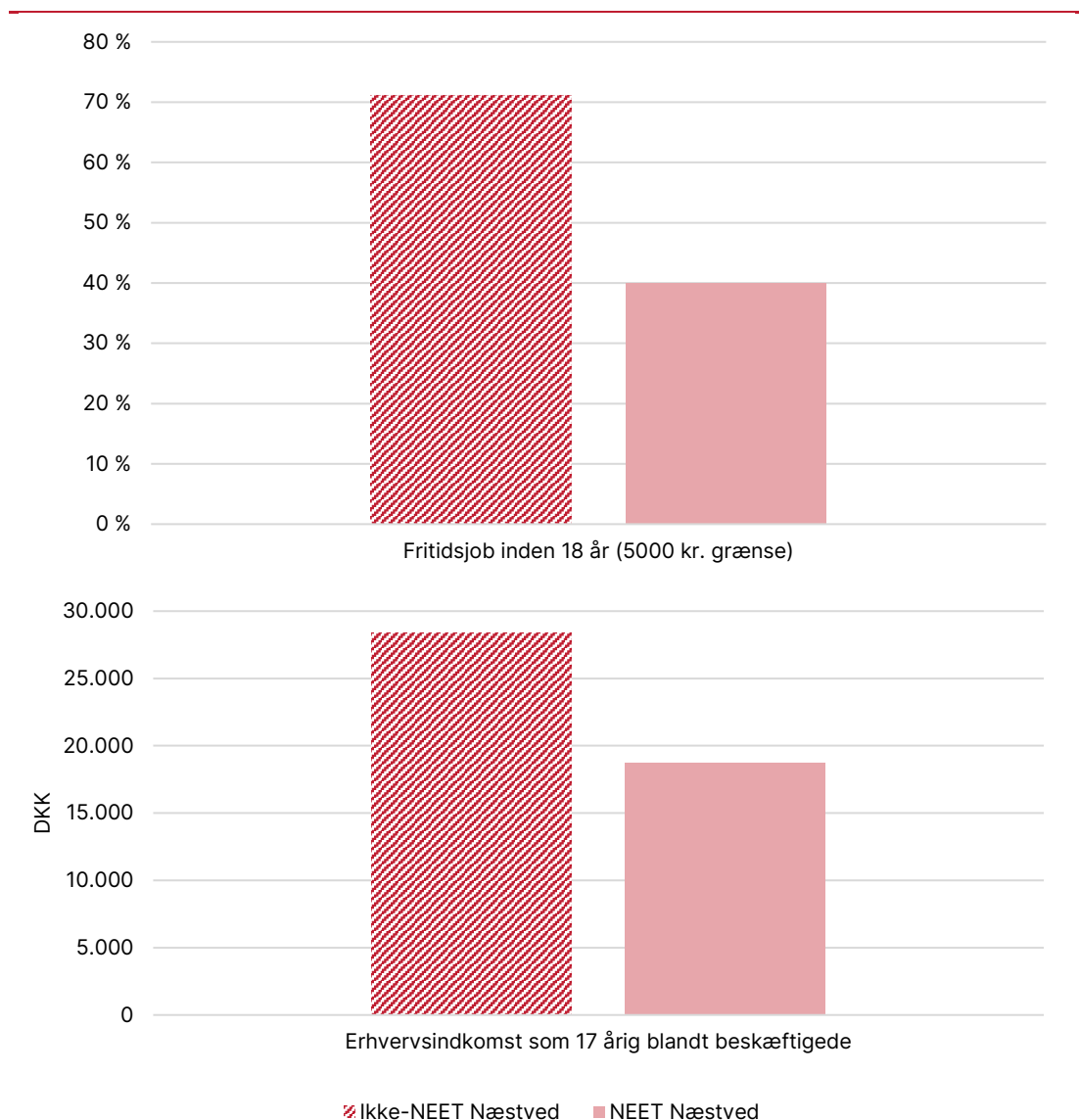
Note: NEET Næstved defineres som de 537 unge (18-27-årige) i Næstved, der i 2019 ikke har været i gang med nogen uddannelse, har modtaget offentlig forsørgelse og maksimalt har været i beskæftigelse i halvdelen af året (se definition i sammenfatningen). Ikke-NEET Næstved er alle øvrige unge (18-27-årige) i kommunen (antal = 8.8890).

Kilde: Egne beregninger baseret på data fra Danmarks Statistik.

2.5 Arbejdsmarked

Vi kan i Figur 2.13 se, at kun 40 % af de unge i NEET-gruppen har haft et fritidsjob med en årsløn på mere end 5.000 kr. inden de blev 18 år. Det vil sige, at 60 % i denne gruppe ikke har haft kontakt med arbejdsmarkedet, inden de blev myndige. Det samme gælder for kun 30 % af de øvrige unge. Det fremgår endvidere, at blandt dem, der havde et job som 17-årig, var lønnen signifikant højere blandt de unge i ikke-NEET-gruppen end blandt de unge i NEET-gruppen.

Figur 2.13 Fritidsjob – andel blandt hhv. NEET og ikke-NEET, der inden de fyldte 18 havde haft et fritidsjob, samt gennemsnitlig lønindkomst blandt de, der var beskæftigede som 17-årige

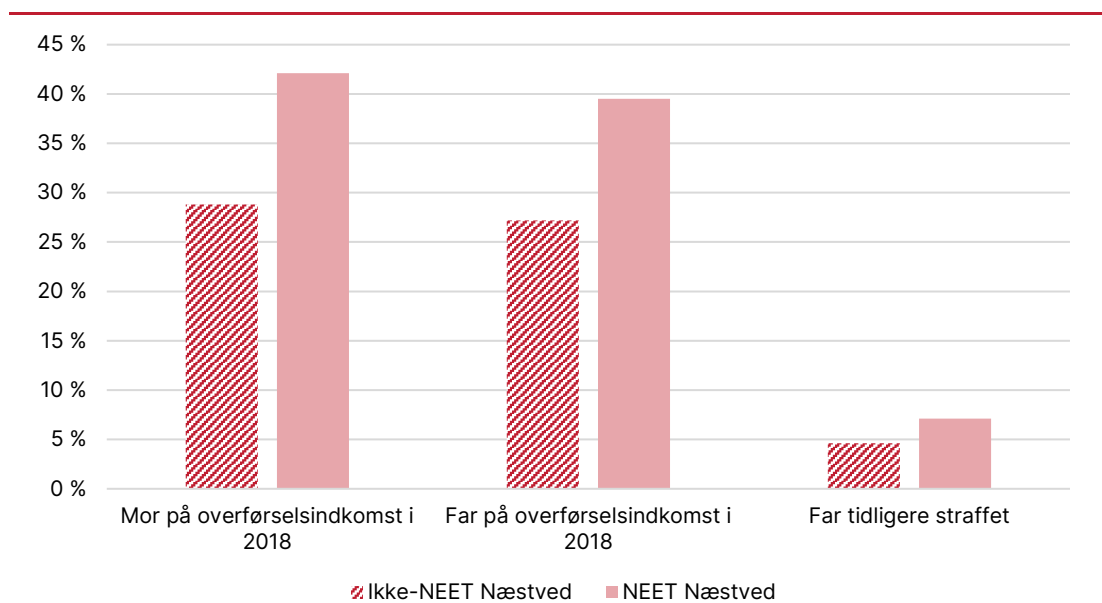

Note: NEET Næstved defineres som de 537 unge (18-27-årige) i Næstved, der i 2019 ikke har været i gang med nogen uddannelse, har modtaget offentlig forsørgelse og maksimalt har været i beskæftigelse i halvdelen af året (se definition i sammenfatningen). Ikke-NEET Næstved er alle øvrige unge (18-27-årige) i kommunen (antal = 8.8890).

Kilde: Egne beregninger baseret på data fra Danmarks Statistik.

Det fremgår af Figur 2.14, at forældrene til unge i NEET-gruppen også i lavere grad er tilknyttet arbejdsmarkedet. Over 40 % af mødrene var på overførselsindkomst på et tidspunkt i løbet af 2018. Det samme gælder for 29 % af mødrene til de øvrige unge. Endelig ses det af de sidste to søjler i figuren, at fædre til unge i NEET-gruppen i højere grad har oplevet at blive straffet for en lovovertrædelse.⁷

Figur 2.14 Forældrenes forsørgelse – procentvis andel på overførsel og med tidligere straf blandt forældre til unge i hhv. NEET-gruppen og ikke-NEET-gruppen

Note: NEET Næstved defineres som de 537 unge (18-27-årige) i Næstved, der i 2019 ikke har været i gang med nogen uddannelse, har modtaget offentlig forsørgelse og maksimalt har været i beskæftigelse i halvdelen af året (se definition i sammenfatningen). Ikke-NEET Næstved er alle øvrige unge (18-27-årige) i kommunen (antal = 8.8890).

Kilde: Egne beregninger baseret på data fra Danmarks Statistik.

⁷ Lovovertrædelse inden for Straffeloven, Færdselsloven, Lov om euforiserende stoffer, Våbenloven, Skatte- og afgiftslove og øvrige særlove.

3 Hvilke faktorer har størst betydning?

De forskellige typer af risikofaktorer, som i højere grad præger unge i NEET-gruppen end andre unge, vil ikke alle være lige udslagsgivende for, om et barn eller teenager senere ender i denne gruppe. I dette kapitel ser vi nærmere på disse sammenhænge, og i kapitel 4 ser vi på, om det er de samme faktorer, der kan forklare, om en ung i Næstved lander i NEET-gruppen, som i resten af landet.

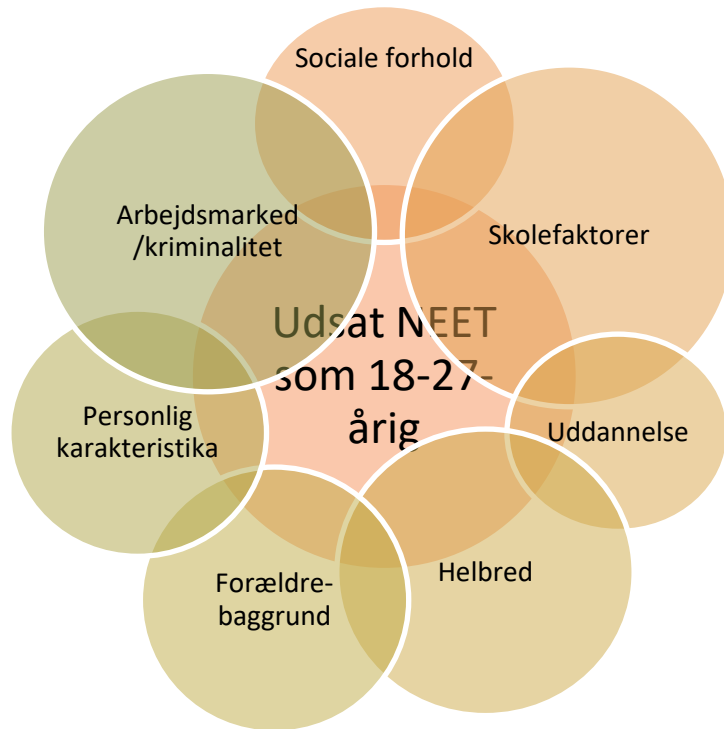
Vi følger den samme metode som Bolvig m.fl. (2019) og undersøger, hvilken betydning forskellige risikofaktorer har i løbet af den unges opvækst (fx fravær i grundskole, anbringelse uden for hjemmet osv.) for sandsynligheden for senere at optræde i NEET-gruppen, når de indgår sammen med de øvrige risikofaktorer i en samlet model. Vi indleder faktorerne i større grupper af risikofaktorer (fx alle skolerelaterede faktorer i én gruppe) og estimerer, hvilke af disse grupper af risikofaktorer der betyder mest og dermed har størst indflydelse på, hvorvidt man kan forudsige, om et barn kommer til at tilhøre NEET-gruppen som ung.

3.1 Betydningen af forskellige grupper af risikofaktorer

Vi estimerer betydningen af forskellige grupper af risikofaktorer for sandsynligheden for at optræde i NEET-gruppen ved først at estimere sandsynligheden for, at et ungt menneske fra 18-27 år tilhører NEET-gruppen defineret i sammenfatningen i 2019 alene ud fra dennes alder i 2019. Herefter estimerer vi denne sandsynlighed igen, men medtager yderligere information om fx personens skolegang eller familieforhold. På denne måde kan vi undersøge, hvilken betydning de forskellige grupper af risikofaktorer har på sandsynligheden for at tilhøre den udsatte NEET-gruppe. Se nærmere forklaring i Bolvig m.fl. (2019).

I alt har vi information om over 40 individuelle risikofaktorer, som vi fordeler i syv grupper som vist i Figur 3.1. De enkelte grupper af risikofaktorer vil have forskellig og i nogle tilfælde overlappende betydning for sandsynligheden for at optræde i NEET-gruppen. Selvom vi inddrager mange forskellige risikofaktorer, og selvom de alle har en betydning for sandsynligheden for at unge indgår i NEET-gruppen som 18-27-årige, så forventer vi ikke, at disse faktorer med sikkerhed kan forudsige, hvorvidt en person indgår i gruppen i 2019. Dette er i figuren illustreret ved den del af den inderste cirkel, der ikke er overlappet af risikofaktorer. Den del af sandsynligheden, der ikke kan forklares, kan dels skyldes faktorer, der er uobserverede i registrene. Det kan fx være den unges selvværd eller motivation for at komme i arbejde/uddannelse, eller det kan skyldes de unges kompetencer, som ikke lader sig måle af 9. klasses afgangsprøven.

Figur 3.1 Grupper af risikofaktorer, der er korrelerede med sandsynligheden for at være i NEET-gruppen som 18-27-årig

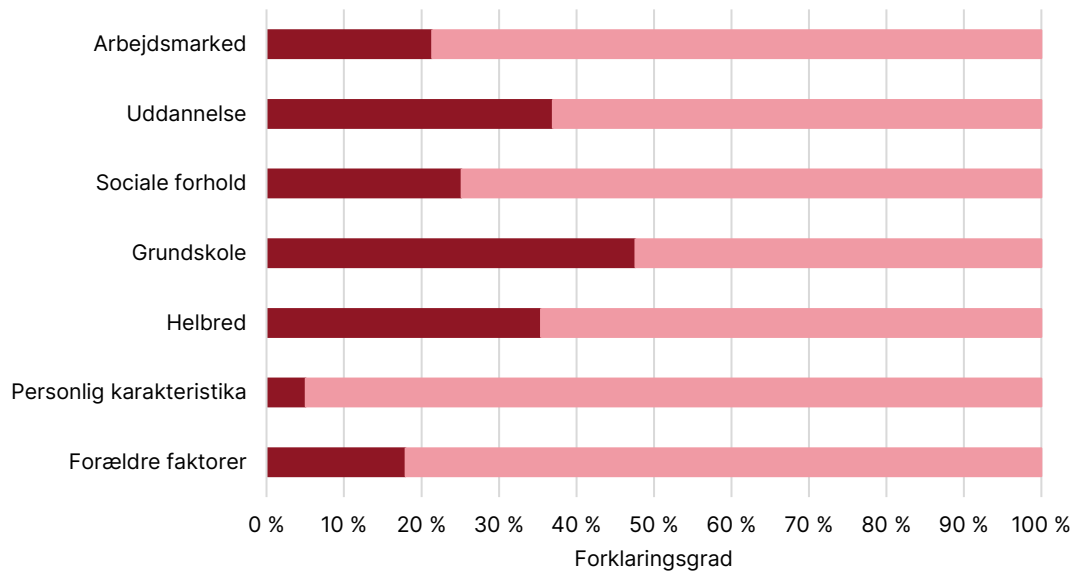
Anm.: Inden for hver gruppe af risikofaktorer indgår følgende separate risikofaktorer: Sociale forhold: variabel for, om den unge har været anbragt i familiepleje eller på institution, om han/hun har modtaget forebyggende foranstaltninger, og antallet af flytninger siden fødsel og siden 15-årsalderen. Skolefaktorer: omfanget af henholdsvis lovligt og ulovligt fravær i melletrinnet og udskolingen, modtagelse af specialundervisning og typen heraf samt den gennemsnitlige standpunktskarakter i 9. kl., den gennemsnitlige eksamenskarakter ved 9. klasses afgangseksamen samt en variabel for ikke at have taget eksamen. Helbred: variabel for, om den unge på et tidspunkt via hospitalsvæsenet har opnået en funktionsnedsættende diagnose og i givet fald hvilken samt summen af kontakter med primær sundhedssektor og antal indlæggelser. Arbejdsmarked: information om erhvervsindkomst i 14-17-årsalderen samt indikator for, om den unge har været straffet. Uddannelse: hvorvidt den unge har færdiggjort gymnasial uddannelse, og om vedkommende har været i gang med en ungdomsuddannelse og er droppet ud. Personlige karakteristika: information om alder, køn, herkomst og egen fødselsvægt. Forældrebaggrund: information om forældrenes uddannelse, beskæftigelsehistorik, offentlige forsørgelse, indkomst, helbred og kriminalitet.

Når alle risikofaktorer er inkluderet i modellen, finder vi en forklaringsgrad på 21 % i Næstved. Man kan oversætte dette til, at omkring 21 % af den inderste cirkel i illustrationen i Figur 3.1 er dækket.⁸

Figur 3.2 viser, hvor meget de enkelte grupper af faktorer kan forklare relativt til den samlede forudsigelseskraft i modellen. Det fremgår, at faktorer i grundskolen (fravær, specialundervisning og karakterer) næsten forklarer halvdelen af det, modellen kan forudsige i forhold til at identificere de unge NEET i Næstved. Omvendt kan de samlede forældre faktorer forklare mindre end 20 % af modellens forudsigelsesevne.

⁸ Der kan anvendes forskellige metoder til måling af forklaringskraft. Vi bruger her en metode, der kaldes Tjur R². For en nærmere forklaring af, hvad en models forklaringskraft viser og den specifikke metode anvendt her henvises til Bolvig m.fl. (2019) kap. 3.2.

Figur 3.2 Grupper af risikofaktorer relative forklaringsgrad af NEET i Næstved

Note: Hver søjle repræsenterer separate estimerede modeller kun med den pågældende gruppe af faktorer inkluderet. De røde søjler angiver modellens forklaringsgrad, hvis der kun inkluderes risikofaktorer inden for den angivne gruppe af faktorer. Disse vises i procent af den fulde models forklaringsgrad (dvs. at 100 % her svarer til de 21 %, som den fulde model kan forklare). Inkluderede risikofaktorer og odds ratios af modellen kan ses i Bilag 1.

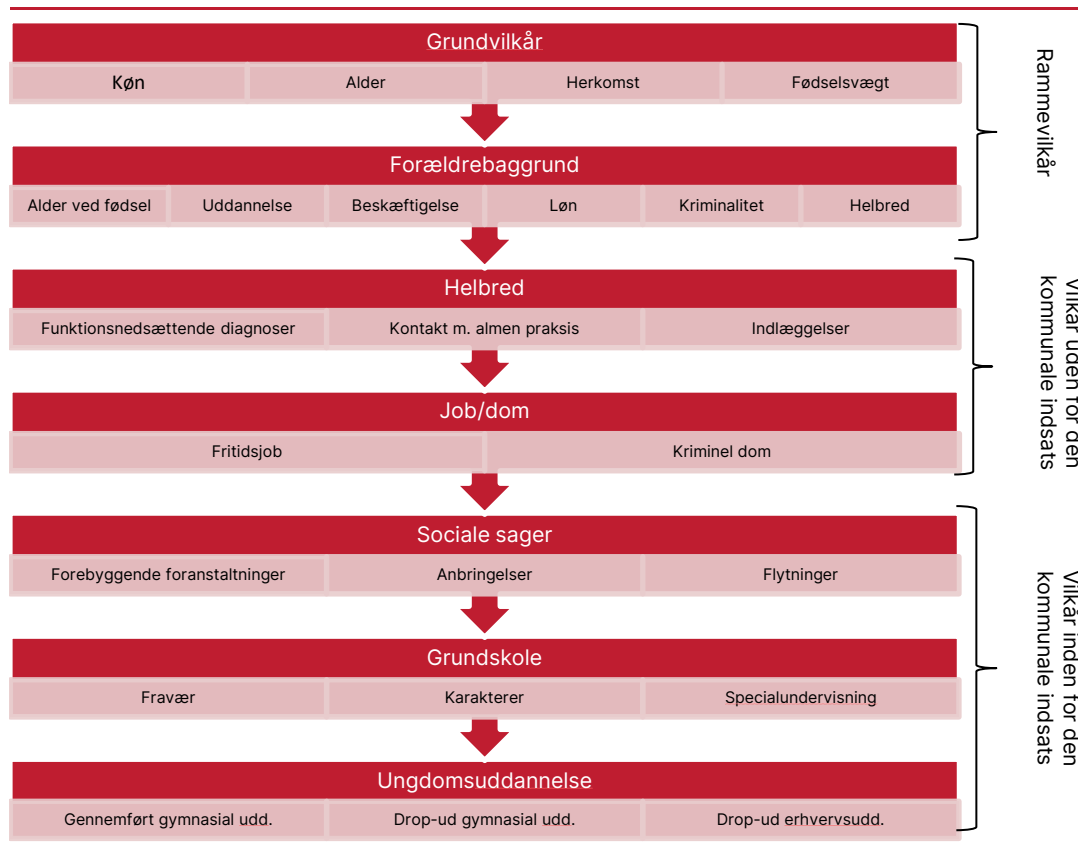
Kilde: Egne beregninger baseret på registerdata

3.2 Rammevilkårenes betydning for andelen af unge i NEET-gruppen i Næstved

Af Tabel 1.1 fremgik det, at andelen af unge i NEET-gruppen i Næstved er 27 % højere i Næstved end på landsplan (5,7 % i forhold til 4,5 %). Ved trinvis at inkludere de forskellige grupper af risikofaktorer i den samlede model kan vi se, hvor meget af denne overrepræsentation der kan forklares med forskelle i forskellige niveauer af rammevilkår. Til dette formål er de forskellige grupper af faktorer inddelt i tre trin (se Figur 3.2):

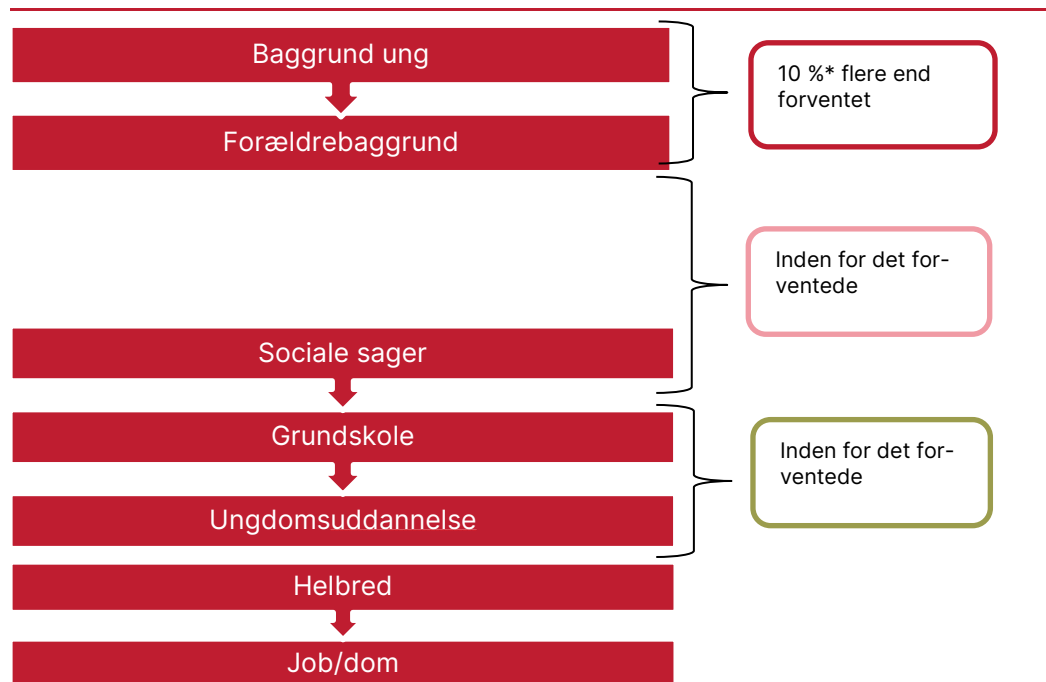
1. Grundlæggende rammevilkår, der består af den unges alder, køn, herkomst og fødselsvægt samt af information om forældrene
2. Rammevilkår uden for den kommunale indsats, som består af faktorer, som kommunen ikke direkte kan påvirke, så som de unges helbred, deres kontakt med arbejdsmarkedet, før de fylder 18, samt evt. domme.
3. Rammevilkår inden for kommunens indsats, som består af faktorer omkring grundskolen, de sociale foranstaltninger og drop-ud af ungdomsuddannelser.

Figur 3.3 Trinvis korrektion af rammevilkår og baggrundsfaktorer

Når vi estimerer den samlede model på landsplan, kan vi se, om Næstved skiller sig ud fra resten af landet, ved at inkludere en dummy i modellen, der angiver, om den unge kommer fra Næstved. Vi tester herefter, om det er tilfældet, i en model, der kun tager højde for den unges grundlæggende karakteristika (køn, alder, etnicitet og fødselsvægt) samt alle kendte karakteristika vedrørende forældrene. Når vi kontrollerer for disse rammevilkår, så finder vi stadig, at Næstved har signifikant flere unge i NEET, end man kunne forvente givet rammevilkårene (se Figur 3.4).

Figur 3.4 Næstved kommunes niveau af unge i NEET-gruppen i forhold til landsplan, efter der er taget højde for trinvis flere rammevilkår/risikofaktorer

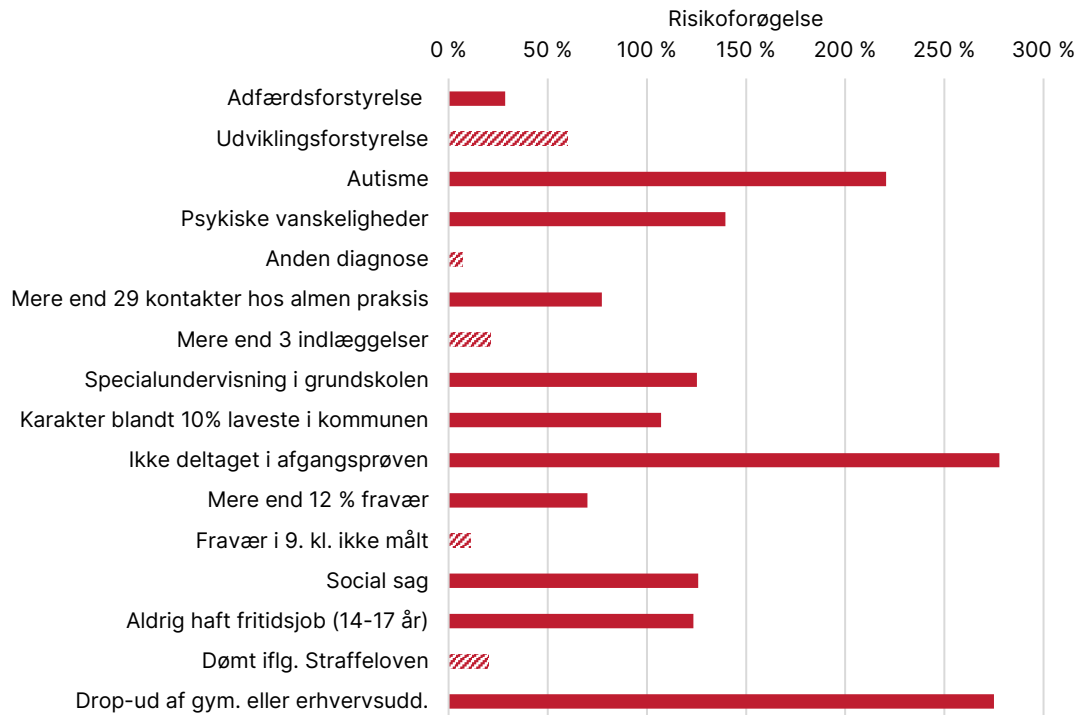
Note: Hvert trin baseres på separate estimerede modeller med den pågældende gruppe af faktorer inkluderet samt alle tidligere inkluderede faktorer.

Kilde: Egne beregninger baseret på registerdata.

3.3 Sammenhæng med de enkelte risikofaktorer

I dette afsnit ser vi nærmere på de enkelte risikofaktoreres påvirkning af sandsynligheden for at lande i NEET-gruppen. Når modellen beregnes samlet, kan man finde ud af, hvordan den enkelte risikofaktor påvirker sandsynligheden ud fra en forudsætning om, at alle andre faktorer ikke ændres. Vi kalder denne påvirkning for risikofaktorens odds ratio. I Bilag 1 kan alle odds ratios i den fulde model ses, men herunder præsenteres de procentvise risikoforøgelser for de vigtigste risikofaktorer. I de tilfælde, hvor odds ratio ikke er signifikant forskellig fra 0, er søjlen skraveret. Størrelsen på den enkelte søjle viser, hvor meget denne risikofaktor forøger sandsynligheden for at tilhøre NEET-gruppen i Næstved. Eksempelvis har en person med en diagnose inden for psykisk vanskelighed en 140 % højere sandsynlighed for at tilhøre gruppen i forhold til personer uden en diagnose – det svarer til en sandsynlighed, der er 2,4 gange så høj. For hver risikofaktor forøges risikoen proportionalt. For eksempel vil en person, der både har autisme og ikke har deltaget i afgangsprøven, have en sandsynlighed for at tilhøre gruppen af NEET, der er 500 % højere (220 + 280 %) eller seks gange så høj.

Figur 3.5 Risikofaktorerens procentvise betydning for sandsynligheden for NEET

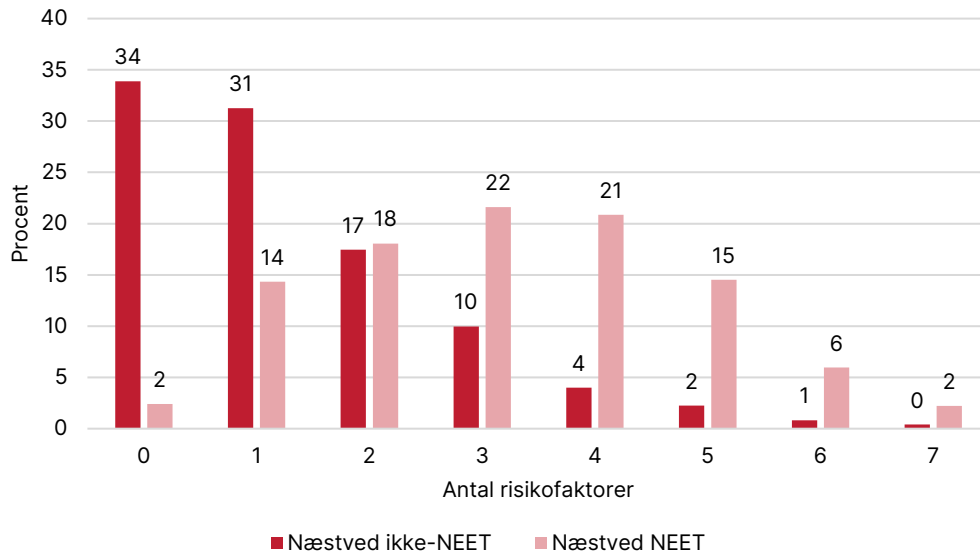
Note: Beregnet fra en model, hvor de nævnte faktorer indgår sammen med de grundlæggende karakteristika om den unge, samt forældrenes karakteristika (trin 1 i Figur 3.2). Den procentvise risikoforøgelse beregnes som $(\text{odds ratio} - 1) \cdot 100 \%$.

Kilde: Egne beregninger baseret på data fra Danmarks Statistik.

Som det fremgår af figuren, er der en lang række af risikofaktorerne (autisme, psykisk vanskelighed, specialundervisning, lave karakterer, ikke deltaget i afgangsprøven, social sag, ingen fritidsjob eller drop-ud af ungdomsuddannelse), hvor risikoforøgelsen er mere end 100 %, dvs. at sandsynligheden mere end fordobles, for hver af disse risikofaktorer.

I Figur 3.6 kan man se fordelingen af antal risikofaktorer for unge i hhv. NEET og ikke NEET-gruppen. Blandt ikke-NEET i Næstved har et flertal på 65 % kun én eller ingen risikofaktorer. Det gælder kun for 16 % af de unge i NEET. Her finder vi til gengæld et flertal på 66 %, som er kendetegnet ved tre eller flere risikofaktorer. Omvendt er der kun 2 % af de unge i NEET-gruppen, som ikke kan betegnes med nogen af de nævnte risikofaktorer i Figur 3.6.

Figur 3.6 Procentvis fordeling af antallet af risikofaktorer

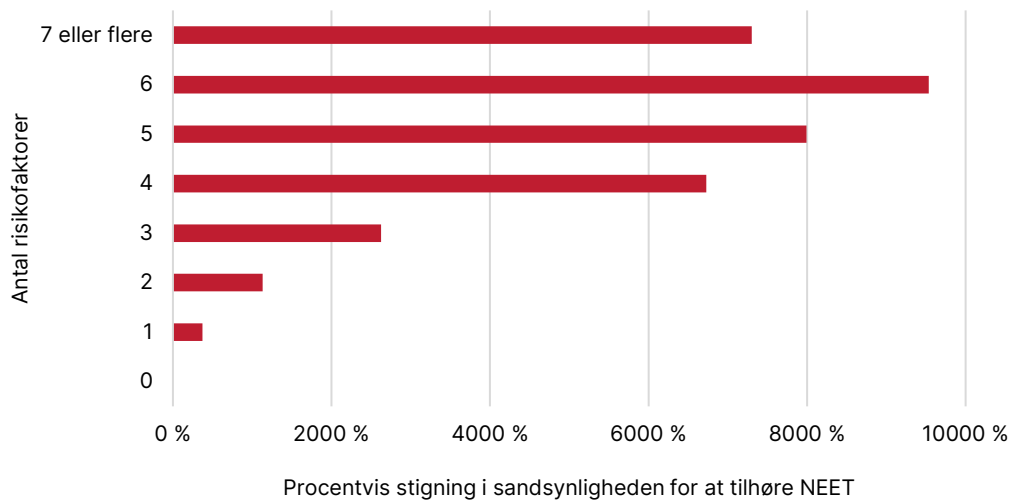

Note: Antallet af risikofaktorer beregnes på baggrund af følgende 10 mulige faktorer: drop-ud af ungdomsuddannelse, lovovertrædelse, psykisk diagnose, funktionsnedsættende diagnose, tidligere social sag, anbringelse, ingen fritidsjob, specialundervisning i grundskolen, karaktergennemsnit blandt de 10 % laveste og mere end 12 % fravær i 9. kl.

Kilde: Egne beregninger baseret på data fra Danmarks Statistik.

For at vise betydningen af at have flere risikofaktorer har vi desuden beregnet en model, hvor vi i stedet for at inkludere de enkelte risikofaktorer blot har inkluderet antallet af risikofaktorer sammen med baggrundskarakteristika for den unge (køn, alder, herkomst og fødselsvægt) samt information om forældrene. Af Figur 3.7 fremgår det, at særlig de unge, der kendetegnes ved mere end tre risikofaktorer, har en stærkt forhøjet risiko for at tilhøre NEET-gruppen. For disse unge er risikoen mere en 60 gange så høj.

Figur 3.7 Antallet af risikofaktorer betydning for sandsynligheden for NEET i Næstved

Note: Beregnet fra en model, hvor antal risikofaktorer indgår sammen med de grundlæggende faktorer om den unge, samt forældrenes karakteristika (trin 1 i Figur 3.2). Den procentvise risikoforøgelse beregnes som $(\text{odds ratio} - 1) \cdot 100 \%$.

Kilde: Egne beregninger baseret på data fra Danmarks Statistik.

4 Mønstre for de unge NEET i Næstved sammenlignet med landsplan og for K3-kommunerne

I dette kapitel sammenligner vi NEET-gruppen i Næstved med NEET-gruppen i K3 kommunerne og på landsplan.⁹ Tabellerne viser de samme tal, som blev præsenteret for NEET-gruppen i Næstved i Kapitel 2, men her præsenteres de i en række tabeller, så sammenligningen lettere kan overskues. De steder, hvor der er statistisk signifikante forskelle i tallene mellem Næstved og hhv. K3 og på landsplan, er dette markeret med *. Generelt finder vi kun få og små forskelle, og dermed finder vi generelt ikke tegn på, at de unge i NEET-gruppen i Næstved adskiller sig mærkbart fra gruppen på landsplan. De forskelle, vi ser, vil kort blive præsenteret nedenfor.

Tabel 4.1 Unge i NEET-gruppen i 2019 for Næstved, K3 og på landsplan

Baggrundsfaktorer	NEET Næstved	NEET K3	NEET landsplan	Forskel til K3	Forskel til landsplan
Mand	52 %	52 %	53 %	-0,5 %	-1 %
Dansk	88 %	81 %	80 %	6 %***	8 %***
Indvandrer eller efterkommer	12 %	19 %	20 %	-6 %***	-8 %***
Alder ultimo 2019	23,3	23,3	23 %	0,1 %	-0,1 %
Andel med forsørgelse i 2019: ¹					
Kontant/uddannelseshjælp	0,83	0,76	0,75	0,08***	0,08***
Anden ledighed ²	0,09	0,09	0,11	0,00	-0,02
Førtidspension	0,01	0,02	0,02	-0,01	-0,01
Anden off. forsørgelse ³	0,16	0,25	0,25	-0,09***	-0,09***
Beskæftigelse	0,22	0,18	0,20	0,04*	0,02
Andel job- eller uddannelsesparat	0,10	0,09	0,09	0,01	0,01
Uger med beskæftigelse	2,63	2,37	2,51	0,26	0,12
Antal	537	1.517	34.232		

Anm: K3 står for de tre sammenligningskommuner, Køge, Slagelse og Holbæk, der sammen med Næstved er en del af K4-kommunerne.

Note: 1) Andelen summer til mere end 1, da en person kan modtage flere forskellige typer af forsørgelse i løbet af året. 2) Dagpenge, ledighedsydelse, kontantydelse, arbejdsmarkedsydelse, uddannelsesydelse, jobafklaring. 3) Sygedagpenge, revalidering, ressourceforløb.

Signifikansniveau: * 90 %, ** 95 %, *** 99 %

Kilde: Egne beregninger baseret på data fra Danmarks Statistik.

I Tabel 4.1 ses det, at andelen med indvandrerbaggrund er signifikant lavere i Næstved end i både K3-kommunerne og på landsplan. Denne forskel ses dog også blandt ikke-NEET unge (ikke vist). Vi ser ligeledes en forskel i forhold til målgruppens forsørgelse i 2019. Det fremgår af tabellen, at andelen af unge i NEET-gruppen, der modtager kontant- eller uddannelseshjælp, er højere i Næstved end på landsplan og i K3-kommunerne.

⁹ Note: K3 står for de tre sammenligningskommuner, Køge, Slagelse og Holbæk, der sammen med Næstved er en del af K4-kommunerne, som udgør Næstved Kommunes primære sammenligningsgrundlag.

Til gengæld modtager færre af dem anden forsørgelse, herunder revalidering og resourceforløb.

Vi finder ingen forskel på helbreds faktorer mellem NEET-gruppen i Næstved, K3 og på landsplan (se Tabel 4.2).

Tabel 4.2 Unge i NEET-gruppens helbred for Næstved, K3 og på landsplan

Helbreds faktorer	NEET Næstved	NEET K3	NEET landsplan	Forskel til K3	Forskel til landsplan
Andel med funktionsnedsættende diagnose (nogensinde):					
Sensorisk	0,06	0,06	0,04	0,00	0,01
Bevægeshæmmet	0,14	0,13	0,13	0,02	0,02
Adfærdsforstyrrelse	0,19	0,22	0,20	-0,03	-0,01
Indlæringsvanskelighed	0,02	0,01	0,02	0,01	0,00
Udviklingsforstyrrelse	0,04	0,04	0,04	-0,00	-0,01
Autismespektrum	0,09	0,11	0,10	-0,02	-0,01
Psykiske vanskeligheder	0,43	0,46	0,44	-0,03	-0,01
Antal kontakter m. almen praksis seneste 3 år	35,1	34,2	34,1	0,9	1,0
Antal indlæggelser seneste 3 år	3,5	3,7	3,9	-0,2	-0,4
Antal	537	1.517	34.232		

Note: Signifikansniveau: * 90 %, ** 95 %, *** 99 %.

Kilde: Egne beregninger baseret på data fra Danmarks Statistik.

I forhold til faktorer i grundskolen så adskiller NEET-gruppen i Næstved sig fra gruppen på landsplan på to forskellige områder: lavere karakterer og mindre specialundervisning i normalklasse. Begge faktorer er dog også lavere blandt de øvrige unge i kommunen, og det tyder derfor ikke på, at det er et mønster, der er særligt for NEET-gruppen i Næstved. Omvendt ses det, at andelen af de unge NEET, der har modtaget specialundervisning i specialklasse er signifikant højere i K3-kommunerne end i både Næstved og på landsplan.

Tabel 4.3 Grundskolefaktorer for NEET-gruppen i Næstved, K3 og på landsplan

Grundskolefaktorer	NEET Næstved	NEET K3	NEET landsplan	Forskel til K3	Forskel til landsplan
Andel med specialundervisning i grundskolen nogensinde:					
I specialklasse	0,39	0,47	0,37	-0,08**	0,02
I normalklasse	0,11	0,14	0,15	-0,04*	-0,04**
Antal eksamener ved afgangsprøven	5,7	5,2	5,5	0,5*	0,2
Karakter-gns. ved afgangsprøven	4,17	4,23	4,52	-0,06	-0,36***
Gns. standpunktskarakter 9. kl.	3,79	3,79	4,13	-0,00	-0,35***
Deltaget i afgangsprøven	65 %	60 %	62 %	5 %**	3 %
Skolefraværsprocent 6. kl.	11	13	11	-1,4	1
Skolefraværsprocent 9. kl.	16	14	15	2	1
Andel hvor skolefravær i 9. kl. ikke er målt	0,58	0,64	0,62	-0,06**	-0,05**
Fremmødte skoledage 9. kl.	187	180	181	7,3**	6,3**
Antal	537	1517	34.232		

Note: Signifikansniveau: * 90 %, ** 95 %, *** 99 %.

Kilde: Egne beregninger baseret på data fra Danmarks Statistik.

Andelen af unge i NEET-gruppen, der har været anbragt, er den samme i Næstved som på landsplan, men andelen og omfanget af forebyggende foranstaltninger er signifikant lavere i Næstved end i både K3 og på landsplan. I gennemsnit har de unge i NEET-gruppen haft et halvt år mindre med forebyggende foranstaltninger i Næstved end i K3 eller på landsplan.

Tabel 4.4 Sociale faktorer for NEET-målgruppen i Næstved, K3 og på landsplan

Sociale faktorer	NEET Næstved	NEET K3	NEET landsplan	Forskel til K3	Forskel til landsplan
Anbragt i familiepleje nogensinde	4 %	4 %	4 %	0 %	0 %
Anbragt på institution nogensinde	10 %	10 %	9 %	1 %	2 %
Modtaget forebyggende foranstaltning	31 %	39 %	38 %	8 %***	6 %***
Gns. antal år med forebyggende foranstaltning ¹	2,5	3,4	3,4	-0,9***	-0,9***
Ingen forebyggende foranstaltning	0,69	0,61	0,62	0,08***	0,06***
Straffelovsdom	0,20	0,26	0,25	-0,05**	-0,05**
Observationer	537	1.517	34.232		

Note: 1) blandt de unge, der har modtaget forebyggende foranstaltning.

Signifikansniveau: * 90 %, ** 95 %, *** 99 %

Kilde: Egne beregninger baseret på data fra Danmarks Statistik.

I forhold til faktorer, der vedrører de unges uddannelse og tilknytning til arbejdsmarkedet, så finder vi ingen signifikante forskelle mellem Næstved og de øvrige kommuner undtagen i brugen af særlig tilrettelagt uddannelse (STU). Her fremgår det, at niveauet i Næstved er signifikant højere (otte procentpoint) end på landsplan, men niveauet svarer til niveauet i K3-kommunerne.

Tabel 4.5 Job og uddannelse for NEET-målgruppen i Næstved, K3 og på landsplan

Uddannelses- og beskæftigelsesfaktorer	NEET Næstved	NEET K3	NEET landsplan	Forskel til K3	Forskel til landsplan
Har haft fritidsjob inden 18 år (min. 5000 kr. årligt)	40 %	40 %	42 %	0 %	-2 %
Gns. erhvervsindkomst som 17-årig	7.197	6.696	7.438	501	-245
Gns. erhvervsindkomst som 18-årig	10.436	9.663	10.074	773	367
Har afsluttet grundskolen	84 %	81 %	85 %	3 %	-1 %
Har afsluttet gymnasial udd.	8 %	7 %	9 %	1 %	-1 %
Har tidligere påbegyndt gymnasial udd.	20 %	17 %	21 %	3 %	-1 %
Har tidligere påbegyndt erhvervsfaglig udd.	39 %	38 %	36 %	2 %	3 %
Har deltaget i STU ¹	22 %	20 %	14 %	2 %	8 %***
Observations	537	1.517	34.232		

Note: 1) Særlig tilrettelagt uddannelse.

Signifikansniveau: * 90 %, ** 95 %, *** 99 %

Kilde: Egne beregninger baseret på data fra Danmarks Statistik.

4.1 Estimering af risikofaktorer i model med flere risikofaktorer

Tabel **4.6** viser en forenklet model til estimering af sandsynligheden for at tilhøre NEET-gruppen, hvor kun de 16 vigtigste risikofaktorer indgår (som præsenteret i Figur 3.5). Modellen er estimeret blandt de unge i Næstved, blandt de unge i K3-kommunerne og blandt alle unge på landsplan. Som det fremgår af tabellen, har risikofaktorerne stort set samme betydning for sandsynligheden for at tilhøre NEET i de tre populationer. For nogle af diagnoserne samt for straffelovsdom er sammenhængen dog ikke signifikant i Næstved, hvilket sandsynligvis skyldes, at risikofaktoren kun optræder i en forholdsvis lille population.

Tabel 4.6 Sandsynligheden for at tilhøre NEET-gruppen i 2019 for Næstved, K3 og på landsplan – model med de 16 vigtigste risikofaktorer

Risikofaktorer	NEET i Næstved	NEET i K3	NEET i Danmark
Adfærdsforstyrrelse	1,295*	1,302***	1,408***
Udviklingsforstyrrelse	1,652	1,441*	1,688***
Autismespektrum	3,172***	3,024***	3,213***
Psykiske vanskeligheder	2,414***	2,716***	2,935***
Anden diagnose	1,065	1,068	1,225***
Flere end 29 kontakter med almen praksis seneste 3 år	1,774***	1,517***	1,638***
4 eller flere indlæggelser seneste 3 år	1,200	1,206***	1,338***
Modtaget specialundervisning I grundskolen	2,275***	2,257***	2,003***
Lavere karakter end 90 % af årgang i kommunen	1,809***	1,729***	1,856***
Ikke deltaget i 9. kl. afgangsprøve	3,910***	3,483***	3,753***
Fravær i 9. klasse > 12 %	1,717***	1,352***	1,730***
Fravær i 9, ikke målt	1,115	1,185**	1,127***
Social sag (anbringelse eller forebyggende)	2,261***	1,861***	1,999***
Aldrig haft fritidsjob (14-17 år)	2,230***	1,903***	2,017***
Dømt efter straffeloven	1,208	1,668***	1,669***
Drop-ud af gymnasial eller erhvervsudd.	3,689***	3,599***	4,154***
Køn, alder, etnicitet og fødselsvægt inkluderet	Ja	Ja	Ja
Forældrefaktorer inkluderet	Ja	Ja	Ja
Antal	9.427	24.154	754.495
R ²	0,26	0,28	0,29

Anm.: Beregnet fra en model, hvor de nævnte faktorer indgår sammen med de grundlæggende faktorer om den unge samt forældrenes karakteristika (trin 1 i Figur 3.2). Den procentvise risikoforøgelse beregnes som (odds ratio - 1)*100 %.

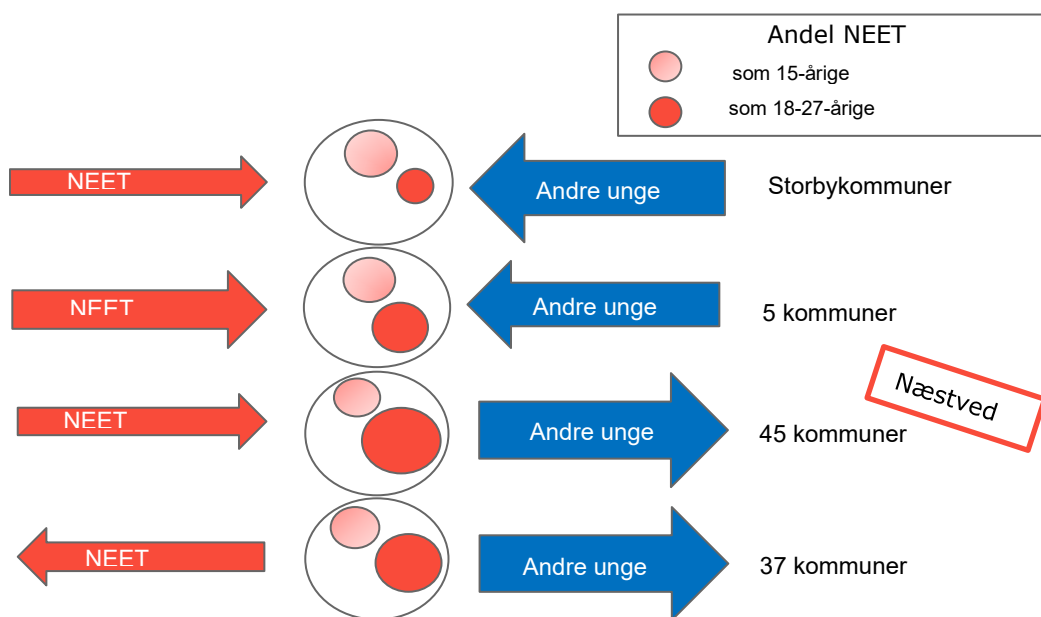
Note: Signifikansniveau: * 90 %, ** 95 %, *** 99 %.

Kilde: Egne beregninger baseret på data fra Danmarks Statistik.

5 Flyttemønstre

I dette afsnit ser vi nærmere på bopæls- og flyttemønstre blandt unge i NEET-gruppen relativt til andre unge. Vi søger at belyse følgende centrale spørgsmål: Hvor i landet boede de unge i NEET-gruppen i Næstved, da de var yngre? Hvor mange i målgruppen flytter ind og ud af kommunen, og er der kommuner, hvor der er særlig meget udveksling. Flyttemønstrene blandt de unge i Næstved skal dog ses i relation til de generelle flyttemønstre i hele landet. Derfor starter vi ud med en analyse af kommunernes nettotilflytning og nettotraflytning. Denne del følger analysen i Bolvig m. fl. (2018).¹⁰

Figur 5.1 Inddeling af kommuner efter mønstre i netto til- og fraflytning af unge i og uden for NEET-gruppen

Kilde: Egne beregninger baseret på data fra Danmarks Statistik.

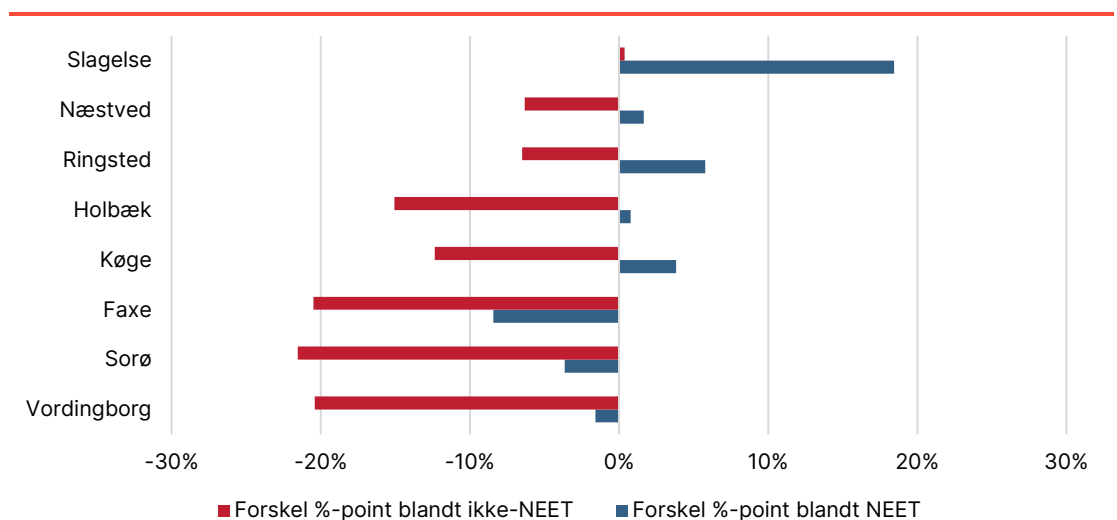
Det fremgår af Figur 5.1, at kommunerne kan inddeles i fire forskellige typer, alt efter hvordan de unge flytter ind og ud af kommunen. Den øverste gruppe af kommuner består af alle universitetskommunerne og et par kommuner fra hovedstadsområdet. Disse er kendetegnet ved en positiv nettotilflytning af unge fra både NEET og ikke-NEET-gruppen. Dog er tilflytningen af ikke-NEET-unge betydelig større, hvilket resulterer i, at andelen af unge i NEET-gruppen er mindre, når den måles blandt de 18-27-årige, end hvis den opgøres efter deres bopæl som 15-årig. Fem andre kommuner har nettotilflytning af begge grupper af unge, men her er omfanget lige stort for de to grupper, så andelen af NEET ændres ikke.

For de resterende 82 kommuner er andelen af unge i NEET større, når den opgøres efter deres bopæl som 18-27-årige, end hvis den opgøres efter deres bopæl som 15-årig.

¹⁰ Bolvig, Iben; Tine Jeppesen, Helle Bendix Kleif, Jeanette Østergaard, Ane Iversen, Nichlas Brods Lips, Niels Lykke Jensen og Jonas Thodsen (2019): Unge uden job og uddannelse – hvor mange, hvorfra, hvorhen og hvorfor?. VIVE – Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd.

For de 45 kommuner, som Næstved tilhører, sker denne ændring i andelen pga. en nettotilflytning af NEET-unge kombineret med en nettofraflytning af øvrige unge. For de resterende 37 kommuner ses en nettofraflytning af begge grupper af unge, og den stigende andel skyldes derfor, at en betydelig større andel af ikke-NEET unge fraflytter.

Figur 5.2 Nettotilflytning fra 15-års alderen blandt unge i og uden for NEET-gruppen i Næstved K3 samt Næstveds nabokommuner

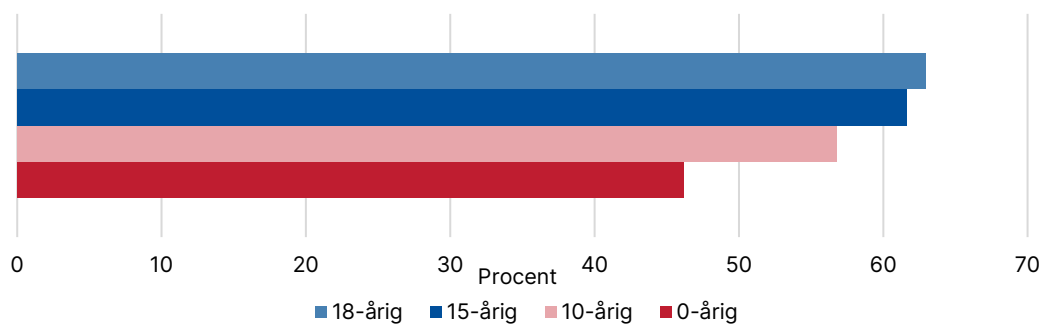
Note: Baseres på de unges bopæl og NEET/ikke-NEET kategori i 2019 samt deres bopæl som 15-årige. (Antal tilflyttere i kategorien – antal fraflyttere i kategorien)/(antal i kategorien i 2019).

Kilde: Egne beregninger baseret på data fra Danmarks Statistik.

Figur 5.2 viser nettotilflytning/fracflytning blandt NEET-unge og ikke-NEET unge i Næstved, K3-kommunerne og Næstveds nabokommuner. De grønne søjler i viser antallet af unge i NEET-gruppen, der er flyttet til kommunen, efter de fyldte 15 år, fratrukket antallet, der er flyttet fra kommunen målt som en andel af alle NEET unge i 2019. Tilsvarende viser de røde søjler nettotilflytningen blandt ikke-NEET i 2019. Hvis søjlerne er negative, er der således flere, der er flyttet væk end flyttet til, og det fremgår, at alle sammenligningskommuner bortset fra Slagelse Kommune oplever en nettofraflytning af unge i ikke-NEET-gruppen. Omvendt oplever de fleste kommuner en forholdsvis balanceret til- og fraflytning af unge i NEET-gruppen, så nettotilflytningen ikke overskrider +/-10 procent. Igen ser mønstret en smule anderledes ud for Slagelse, hvor nettotilflytningen ligger på 18 procent.

Til slut ser vi på, hvor mange af de 527 unge i NEET-gruppen der har boet i Næstved Kommune igennem deres barndom. Som det fremgår af Figur 5.3 har knap halvdelen boet i kommunen siden de blev født, mens over 60 procent boede der som 15-årig.

Figur 5.3 Bopæl i Næstved Kommune i barndom og ungdom blandt gruppen af NEET-unge i Næstved i 2019

Kilde: Egne beregninger baseret på data fra Danmarks Statistik.

Litteratur

Bolvig, Iben; Tine Jeppesen, Helle Bendix Kleif, Jeanette Østergaard, Ane Iversen, Nichlas Brods Lips, Niels Lykke Jensen og Jonas Thodsen (2019): Unge uden job og uddannelse – hvor mange, hvorfra, hvorhen og hvorfor? København: VIVE – Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd.

Bilag 1

Bilagstabel 1.1 Sandsynlighed for at være NEET, Næstved – fuld model (Logit)

		Ingen uddannelse og mindre end et halvt års arbejde i 2019	
		Odds rate	P-værdi
Personlig	Alder ultimo 2019: 18	1	(,)
	----- : 19	2,113**	(0,028)
	----- : 20	3,660***	(0,000)
	----- : 21	4,232***	(0,000)
	----- : 22	5,000***	(0,000)
	----- : 23	4,677***	(0,000)
	----- : 24	3,294***	(0,002)
	----- : 25	3,580***	(0,001)
	----- : 26	4,740***	(0,000)
	----- : 27	4,878***	(0,000)
	Mand	0,959	(0,747)
	Dansk	2,066**	(0,034)
	Vægt barn 0 - 2850	1,175	(0,361)
	Vægt barn 2850 - 3400	1,089	(0,575)
	Vægt barn 3400 - 3800	0,977	(0,887)
Vægt barn >3800	1	(,)	
Ukendt vægt	1,397	(0,270)	
Helbred	Funktionsnedsættende diagnose:		
	Sensorisk	0,872	(0,568)
	Bevægelse	1,000	(1,000)
	Adfærdsforstyrrelse	1,295	(0,251)
	adhd	0,831	(0,555)
	Indlæringsvanskelighed	0,971	(0,937)
	Udviklingsforstyrrelse	1,440	(0,292)
	Autisme	3,352***	(0,000)
	Psykisk vanskelighed	2,178***	(0,000)
	Handicap	1,156	(0,543)
	Lægebesøg: almen 0-14	0,445***	(0,000)
	Lægebesøg: almen15-28	0,679***	(0,009)
	Lægebesøg: almen >29	1	(,)
	Lægebesøg: speciallæge	0,875	(0,246)
	Lægebesøg: psykolog	0,994	(0,968)
	Lægebesøg: forebyggende	0,938	(0,880)
	Indlæggelser: 0	0,848	(0,279)
	Indlæggelser: 1 - 3	0,879	(0,328)
	Indlæggelser: 4 eller flere	1	(,)
	Folkeskole	Har fået specialundervisning pga. udviklingshæmning	0,666
Har fået specialundervisning pga. psykiske vanskeligheder		0,496*	(0,060)
Har fået specialundervisning pga. fysisk vanskeligheder		0,810	(0,662)
Har fået specialundervisning af anden/ukendt grund		0,486**	(0,021)
Antal år med specialundervisning i specialklasse		1,150	(0,128)
Antal år med specialundervisning i normalklasse		0,983	(0,973)
Specialundervisning i specialklasse nogensinde		1,965	(0,196)
Specialundervisning i normalklasse nogensinde		1,324	(0,686)
Antal eksamener		0,908***	(0,001)
Prøvekarakter 9.kl		0,902	(0,390)
Standpunkt 9.kl		0,922	(0,499)
Deltaget i afgangseksamen		0,935	(0,888)
Fravær i alt i 6. kl		2,093	(0,531)
Fravær i alt i 7. kl		2,684	(0,232)
Fravær i alt i 8. kl		1,634	(0,443)
Fravær i alt i 9. kl		0,638	(0,456)
Aktive skoledage 6		1,008*	(0,079)
Aktive skoledage 7		0,999	(0,747)
Aktive skoledage 8		0,999	(0,537)
Aktive skoledage 9		1,004	(0,101)
Fravær i 8. ikke målt		0,836	(0,675)
Fravær i 9. ikke målt		1,909	(0,163)
Ukendt prøve gns	0,779	(0,609)	

		Ingen uddannelse og mindre end et halvt års arbejde i 2019	
		Odds rate	P-værdi
Ukendt standpunkt gns.		1,482	(0,242)
Ukendt fravær		4,731*	(0,097)
Social	År i anbringelse	0,963	(0,262)
	Anbragt i pleje	1,176	(0,671)
	Anbragt på institution	1,680**	(0,036)
	Forebyggende foranstaltninger antal år	0,976	(0,514)
	Forebyggende foranstaltninger ingen	0,599***	(0,002)
	Flyttet siden fødsel	0,835	(0,192)
	Flyttet siden 15 år	0,691**	(0,010)
Job og udd.	Fritidsjob 14 år	1,254	(0,177)
	Fritidsjob 15 år	0,628***	(0,005)
	Fritidsjob 16 år	0,876	(0,360)
	Fritidsjob 17 år	0,470***	(0,000)
	Kriminel dømt	0,952	(0,692)
	Har afsluttet gymnasial udd.	0,365***	(0,000)
	Dropout erhvervsuddannelse	3,849***	(0,000)
	Dropout gymnasial uddannelse	1,447**	(0,033)
Forældrebaggrund	Moderens alder	1,007	(0,601)
	Mor anden etnisk	0,861	(0,586)
	Mor udd. 0	1,076	(0,705)
	Mor udd 1	1,143	(0,447)
	Mor udd 2	1	(,)
	Mor erhvervsindkomst 0-25 percentil	1,299	(0,220)
	Mor erhvervsindkomst 25-50 percentil	1,182	(0,402)
	Mor erhvervsindkomst 50-75 percentil	0,799	(0,257)
	Mor erhvervsindkomst 75-100 percentil	1	(,)
	Mor overførsel	0,885	(0,358)
	Mor ukendt	0,00000272	(0,986)
	Mor antal konsultationer almen 0- 7	1,091	(0,579)
	Mor antal konsultationer almen 8- 14	1,058	(0,687)
	Mor antal konsultationer almen >14	1	(,)
	Mor antal konsultationer speciallæge	1,014	(0,909)
	Mor antal konsultationer psykolog	1,191	(0,298)
	Mor indlagt 0-1 gange	0,891	(0,337)
	Mor indlagt >2 gange	1	(,)
	Fars alder	0,989	(0,359)
	Far anden etnisk	0,927	(0,787)
	Far udd. 0	0,826	(0,392)
	Far udd. 1	0,654**	(0,049)
	Far udd. 2	1	(,)
	Far erhvervsindkomst 0-25 percentil	1,729**	(0,018)
	Far erhvervsindkomst 25-50 percentil	1,318	(0,172)
	Far erhvervsindkomst 50-75 percentil	1,325	(0,156)
	Far erhvervsindkomst 75-100 percentil	1	(,)
	Far overførselsindkomst	0,902	(0,481)
	Far ukendt	0,00000132	(0,986)
	Far tidl. straffet	0,753	(0,189)
	Far indlagt 0 -1 gange	1,095	(0,455)
	Far indlagt >2 gange	1	(,)
	Observations	9427	
r ² p	0,305		
chi ²	1257,1		
df m	102		

Note: Exponentierede koefficienter; * p < 0.1, ** p < 0.05, *** p < 0.01.

Kilde: Egne beregninger baseret på data fra Danmarks Statistik.

VIVE

DET NATIONALE FORSKNINGS-
OG ANALYSECENTER FOR VELFÆRD